

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnštvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvo pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Društva za otroško varstvo in mladinsko skrb.

(Dopis iz učiteljskih krogov.)

Na Kranjskem se ustanovljajo pravkar društva za otroško varstvo in mladinsko skrb. Učitelstvo more ustanavljanje teh društev pozdravljati kar najprisrčneje, obžaluje morda samo, da se niso ustanovila taka društva že poprej. Način pa, kako se ustanovljajo, gotovo ni pravi. § 16. društvenih pravil se namreč glasi: »Predstojnika okrajnega glavarstva in okrajnega sodišča, takisto dekan, v čigar okolišju je sedež okrajnega sodišča, so brez volitve vsled svojega urada upravičeni biti člani odbora, čigar sej se smejo udeleževati ali osebno ali po kakem zastopniku (n. pr. po okrajnem šolskem nadzorniku, učitelju, varstvenem sodniku, krajnem župniku, katehetu)«. V tem paragrafu tiči dvoje nepravilnosti! Okrajni glavar, sodnik in dekan imajo svoj sedež v odboru vsled svojega urada — kak nadučitelj, v čigar okolišju je sedež dotičnega okrajnega glavarstva, pa ne, dasi ima že po svojem stanu največ upogleda v vse družine svojega šolskega okolišja, drugo, kar se z ostalimi točkami ne sklada, pa je, da sme gori imenovane funkcionarje zastopati pri sejah med drugimi tudi kak učitelj, dasi ni nikjer zahtevano, ker se seveda zahtevati ne more, da mora biti vsak učitelj tudi član tega društva. Če pa ni član, tudi odbornik ali njegov namestnik ne more biti. In ti namestniki? Kako milostno! Ker smo manenja, da društvo nikakor ni slično kakemu društvu sv. Marte ali Vincenciojevi družbi, kjer si gotovi gospodje kar naprej razdele posamezna odborniška mesta, zato smo zapisali te vrste. Z ozirom na prevažen na-

men, ki ga imajo ta nova društva, je želiti, da se ta paragraf izpremeni. Društvo je že po svoji osnovi in namenu odločno demokratično, naj imajo torej tudi paragrafi in društveno delovanje sploh demokratično lice.

Nekaj misli o našem državnem zboru.

Novi naš »ljudski« parlament, voljen na podlagi »občne, tajne volilne pravice« izpolnjuje zvesto vse ono, kar so obetali razni ljudski osrečevalci poslušnemu ljudstvu — pred volitvami.

Prišel je »resno« z delom, — kajti »ljudski« zastopniki so prišli »dobro« okrepani po trimesečnem dopustu v zbornico.

Kakor znano, so bila zborovanja državne zbornice sredi meseca decembra 1907 radi božičnih praznikov prekinjena in ministrski predsednik baron Beck je — dobro poznajoč nove »ljudske« zastopnike — raztegnil te božične počitnice do konca meseca marca t. l. — Umevno je, da so ti naši zastopniki, ki nosijo s ponosom naslov »ljudskih« zastopnikov, redno vlekli vsak dan teh, nad tri mesece trajajočih počitnic, 20 kron — reci in pisi dvajset — je umevno. Sicer se naj misli o teh stoinstotisočih kronah — menda jih je bilo nekaj nad 1 milion 700.000 — kar se hoče, a povdarjati moramo, da se prejšnji, tako razupiti državni zbor ni nikdar dovolil takega oskoderjanja ljudskega mošnjčka.

Prvotno se je sicer mislilo sklicati zasedanje delegacij meseca januarja t. l., ki naj bi bili rešili jako perečo in zanimivo točko — skupni proračun. In delegaciji sta v resnici rešili zadnje dneve

meseca decembra večmesečni provizorij in določil nekak spored za prihodnje zasedanje, ki bi se imelo vršiti meseca januarja.

Delegaciji sta se res setli nekako v drugi polovici meseca januarja, in sicer na dunajskem kolo-dvoru južne železnice, da napravita celotedenski izlet v Pulj in na brionske otoke. Mornariki poveljnik se je enkrat vendar toliko ponižal, da je milostno razkazal one krvavi službi služeče naprave, ki požro vsako leto toliko krvavih žuljev avstrijskega ljudstva. So se li ti — odposlanci do dobra prepričali o koristi teh ogromnih naprav, ki požro skoro tretjino vseh avstrijskih državnih dohodkov, ni znano. Toda eno ostane zgodovinske važnosti tega izleta: vreme je bilo tako v Trstu in Pulju, kakor tudi na Reki naravnost krasno, a tudi gostoljubnost »rdečega princa« v Trstu kakor reskega guvernerja je bila nadvse prijazna in — imenitna. Tako so se vsaj glasile javne zahvale v dotičnih sejah.

V začetku februarja meseca so prišle zborovati delegacije in prišel je zborovati proračunski odsek. — Delegaciji bi morali rešiti v prvi vrsti povišanje oficirskih plač, a ker so Ogrji delali precej preglavic, se je vlada rešila iz nastalih akripciev na ta način, da je odgodila zasedanje delegacij. No, hvala Bogu in baronu Becku — tudi ta skrb je odpravljena. Povišanje oficirskih plač je sedaj gotova stvar, in dobro avstrijsko ljudstvo bo v kratkem moralo seči globokeje v svoje žepce in izreči se presrečno zahvalo svojim zastopnikom za to dobro.

Zboroval je tudi takozvani proračunski odsek. Prejšnji poslanci, ki so bili voljeni še na podlagi starega volilnega zakona, so imeli to grdo navado, da so ubijali tako dragi čas, namreč dan po 20 K

PODLISTEK.

Primož Trubar.

Ob štiristoletnici njegovega rojstva,
8. junija 1508 — 1908.

«V jezik domači on prvi prestavil je svete bil knjige, božjo besedo glasil daleč na vzhodni je kraj.»

Is napisal na Trubarjevem nagrobnem spomeniku.

Primož Trubar se je rodil dne 8. junija l. 1508 na Rašici pri Turjaku na Dolenjskem. Prve nauke je prejel na Raki, modroslovne šole je pohajal v Solnogradu in na Dunaju s pomočjo tržaškega škofa Petra Bonhoma, kateremu se je posebno prikupil s svojim izvrstnim petjem. Bonhomo ga je tudi posvetil v mašnika. Najprvo je služil za kapelana pri sv. Maksimilijanu v Celju (1530 do 1532), kjer je pričel nagibati k novi veri; župnikoval je v Loki pri Zidanem mostu in v Laskem trgu, odkoder je prišel za kanonika v Ljubljano (1542). Tu se očitno poluterani in začne širiti novo vero. Zato ga premeste v St. Jernej na Dolenjsko. A kmalu pobegne odtod (1547) in pride za slovenskega propovednika v Trst, potem pa v Ljubljano. Da ne bi bil zaprt, ubeži leta 1548 v Norimberk, kjer mu naklonijo prijatelji župnijo v Rotsburgu. Leta 1553 ga izvolijo za pastora v Kemptenu, kmalu potem dobi župnijo v Urahu.

Leta 1562 se vrne Trubar v domovino, da nastopi mesto propovednika v Ljubljani, katero so mu ponudili kranjski stanovi. Leta 1564 se umakne Trubar preganjanju najprej na Gorisko, kjer vneto oznanjuje novo vero, potem pa zopet odide na Nemško, kjer dobi takoj duhovnijo v Laufenu. Odtod pride za pastora v Derendingo. Leta 1567 vidi zadnjič svojo domovino, nato se vrne v Derendingo in ondi umre dne 28. junija l. 1586.

Primož Trubar je prvi začel pisati slovenski. Njegovo književno delovanje je bilo jako obsežno, kar moremo razvideti iz kratkega pregleda njegovih spisov. Prvi Trubarjevi knjigi sta bili obenem prvi novoslovenski knjigi, namreč Krščanski nauk in Abecednik z malim katikizmom; izšli ste 1550., tiskani z nemškimi črkami. Leta 1555 izda Trubar kar štiri knjige: »Krščanski nauk« in »Abecednik« v drugem natisu, »Evangelij sv. Matevža« in »Molitev teh Krščenikov«. Te knjige so bile pa tiskane že z latinskimi črkami. Leta 1557 je izšel Trubarjev »Prvi del novega testamenta« s štirimi evangeliji in z devetajem »jogrov«; drugi del pa je prišel na svetlo v štirih zvezkih (1560—1577). — Razen tega je se izdal: »Celi psalter Davidov« (1567), »Celi katekizem s cerkveno pesmarico« (1567); »Katekizem z dvema izlagama« (1575); »Celi novi testament« (1582) in »Slovenski koledar« (1582).

Dva dni pred smrtjo pa je dovršil prevod »Lutrove postile«, ki ga je izdal njegov sin Felicijan l. 1595. Trubar je tudi slovel kot priljubljen pridigar; brigal se je v prvi vrsti za cerkev, pa ni pozabil tudi sole; po njegovem prizadevanju so kranjski stanovi ustanovili l. 1563 latinsko-nemško solo (gimnazijo) v Ljubljani.

Od mladosti do smrti je Trubar gorel v ljubezni za evangelij; evangelij mu je bil več nego domovina, prijatelj, čast in posvetno imetje. Srčno je ljubil svojo domovino, dasi je živel daleč od nje kot prognanec. V Trubarju so našli reveži in stiskani svojega zaščitnika. Trubar je bil bister mislec, poleg tega zvestega, odkritega značaja, dosleden v delovanju, v občevanju resen in mil. Za svojo idejo je deloval brez ozkosrčnosti, previdno in prizanesljivo. Edina skrb so mu bila njegova književna podjetja. Nasprotniki in oviranci njegovega književnega delovanja so ga sicer za hip mogli razdražiti, a kmalu se je pomiril; poznal ni sovraštva in maščevanja. Kot pisatelj ni bil Trubar samostojno stvarjajoč duh; vendar pa niso njegovi prevodi navadno suženjsko delo. Ako je bilo treba, se je pač zvesto in točno oklenil isvirnika; v drugih slučajih pa se je pokazal moža lastnih misli in duhovite kombinacije. Njegov slog je priprost. Predmet cenil višje nego obliko. Jezik in knjiga mu je la sredstvo, da kar najbolj mogoče razširi svoje

Ste li že kupili slovenski prevod znamenitega Wahrmanda?

za vsakega poslanca, z dolgimi, otroboveznimi govori.

Kratkovidni politiki so sicer mislili, da bodo novi «ljudski zastopniki» opustili to razvado ter se postavili na edino, ljudskim koristim odgovarjajoče stališče. A up je šel po Donavi.

Novi, «vsled ljudske volje zbrani» parlament je ubral čisto stopinje starega parlamenta, o čemur je «Gorenjec» že pisal. Finančni minister dr. pl. Korytowski je že meseca novembra l. l. predložil državni zbornici proračun. A «ljudski zastopniki» so čutili v sebi potrebo, dovoliti vladi potom nujnega predloga šestmesečni provizorij, to je, da je smela vlada do konca junija meseca t. l. po svoji «previdnosti» ravnati z državnim denarjem.

In proračunski odsek je zboroval. Štel je ravno 52 poslancev, ki so mlatili prazno slamo skoro tri mesece. — O podrobnostih teh dolgotrajnih sej pač ne moremo govoriti obširneje, ker nam ne dopušta skromno odmerjeni prostor, a pribiti hočemo le dvoje: prvič da je ministrski predsednik baron Beck izvrsten poznavalec svojih vernih slug, državnih poslancev, ki se ustijo po svojih listih v domovini, kakor tudi po raznih zaupnih in javnih shodih, da zastopajo neustrašeno edino le koristi svojih volilcev, in drugič, da so slovenski klerikalci igrali ravno v tem odseku prežalostno vlogo, ker so se izrekli na usta nekega rimskega «doktorja», da so nasprotniki čisto slovenskih srednjih šol; torej so to oni ljudje, ki vpijejo dannadan nad kakim slovenskim advokatom, ki slučajno vložil kak nemški utok na to ali ono sodnijo.

In meseca aprila je pričel državni zbor svoje redno zborovanje. — Dozdeva se nam pa, da je državni zbor popolnoma poslušen vladi, kajti le-ta napravi z njim, kar hoče, in stari lisjak baron Beck je tako izvrsten diplomat, da takoj ve, kje to ali ono stranko tišči čevlji. Porabiti zna vsako priliko, da ublaži na eni strani to stranko, a drugi stranki ponudi kak kompromis, ki ga lahko takoj ovrže po posredovanju tretjih oseb, raznih vladnih priganjačev.

Državni zbor je pričel pod jako neugodnimi znamenji svoje delo. Pojavil se je skromni učenjak prof. dr. Wabrmund iz inomostskega vsučilišča. Mož je slučajno na nekem shodu — ki bi ga svetovnost sicer popolnoma prezrla — povedal to, kar je mislil. In iz onega shoda se je čez noč ustvarila državi nevarno vprašanje, ki je žugalo vzdigniti iz tečajev ves avstrijski državni ustroj. Zakaj je ta «nevarnost» postavila v ospredje vsega avstrijskega državnega ustroja, menda ne bo težko umeti, kajti vlada je hotela imeti zopet priliko za sklepanje raznih kompromisov, ker se je šlo za — povišanje skupne armade 5000 mož na stroške avstrijskih davkoplačevalcev.

mislil in svoje prepričanje. V svojih spisih ne išče osebne slave; blago bližnjega mu je nad vse. Bil je Trubar mož dobrega srca, a znal je tudi nastopiti neustrašeno, ako je trebalo. Na nekaterih mestih nam iz njegovih spisov odseva dobrodejni dolenski humor.

Trubar je predstavitelj prevažne dobe v zgodovini našega naroda. V tisti dobi se je poglobil verski čut, narodni jezik, dotodaj preziran, je prišel do svoje veljave tudi v književnosti, kar pomeni začetek pravega kulturnega življenja; pojavila se je ideja splošnega bratskega življenja na podlagi medsebojne ljubezni; Slovenci so se spoznali s kulturnim svetom; položena je bila podlaga skupnega dela s Hrvati; tudi Slovenci ob mejah so se začutili kot del slovenskega naroda; reformatorji so vzbudili narodno solo, ki bi imela voditi narod k skupni vzgoji, k pravosti in izobrazbi.

Doba slovenske reformacije nam kaže v ospredju silne, energične in odločne, prepričane ljudi, zato vidimo v njej junško dobo naroda. Na čelu tem zaslužnim možem pa je korakal naš Primož Trubar, kateremu bodi zato večna čast in slava in med njegovimi rojaki nepozaben sponin.

O pomenu ljudskih galerij.

Ob slavnostni otvoritvi ljudske galerije dne 27. maja 1908 v «Narodni čitalnici» v Kranju predaval prof. Makso Pirnat.

Dalje.

Kakšen namen ima torej pravzaprav ljudska galerija?

Širiti hoče med najširšimi, zlasti preprostimi, malimovitimi krogi zanimanje za lepe slikarske

Dan 13. maj ostane lahko ovekovečen v zgodovini avstrijskega zakonodajstva, zapisan pa tudi lahko ostane v knjigah slovenskih, posebno pa kranjskih klerikalnih poslancev. Ta dan so namreč naši vrli zastopniki, ki vedno proglašajo na vseh shodih «smo edino le za koristi» revnega kranjskega ljudstva, kakor en mož glasovali zato, da se avstrijskim davkoplačevalcem naloži nov krvni davek, ki obstojav tem, da se bo vsako leto potegnilo 5000 mladeničev več v vojaško službo, tedaj v ono službo, kjer se mladeniči popolnoma odtuje «Kristusu kralju». — Kaki «stvarni razlogi» so privedli kranjske klerikalne poslance do tega, da so tako slepo sledili slovenskemu ljudstvu tako naklonjeni vladi, nočemo razkrivati. Rečemo le, dobre zastopnike imamo.

Prejšnji teden je pričel razpravljati državni zbor o proračunu. To je prva redna razprava v državnem proračunu tekom šestih let. — Ne obetamo si mnogo o tej razpravi, kajti po dosedanem postopanju ljudskih zastopnikov na Dunaju smo prepričani, da se državni proračun reši tako, kakor želi vlada. Grmenja in govorjenja bo dosti, a sadu prav nič. In ko pride zopet tako zaželjeni čas pasjih dni in čas kislih kumar, videli bomo in slišali tudi kranjske klerikalne poslance krošnjariti širom kranjske dežele s svojimi preležanimi govori, koliko dobrega so predlagali v raznih odsekih, a «stvarni razlogi» so bili krivi, da besede niso postale meso.

Nemška nevarnost na Gorenjskem.*)

Gorenjsko je bilo že pred otvoritvijo nove alpske železnice več ali manj znano skoro po vsej srednji Evropi zaradi svojih naravnih krasot in

*) Ta članek, katerega je spisal g. J. Klepec, smo povzeli iz «Slovenskega Branika». Gosp. pisatelju naravnost povemo, da je njegov spis, kateri je gotovo, čeprav pisan iz najboljšega namena, zelo, zelo pomankljiv. Za danes omenjamo razmere o jeseniškem šolstvu. Tam hira slovenska štirirazrednica (ne trirazrednica) s sto in stotinami slovenskih učencev na sušici, nemška štirirazrednica, o kateri g. pisatelj ne ve ničesar, pa že bujno cvete, ker slovenski starši, omamljeni od vabečih slik tovarne in šolskega ravnateljstva, že skrbje za to, da polovico nemških otrok tvori slovenska deca. —

Tudi «Slovenski Branik» popravlja v naslednji (6.) številki z dne 1. junija t. l. ta članek v toliko, da je nemška nevarnost na Gorenjskem še hujska, nego je to pisano v članku iz prejšnje (4.) številke. Tudi pravi, da mu je došlo obvestilo, da šulferanjska šola na Jesenicah deluje že izza leta 1903. Prostore ji je dala na razpolago kranjska obrtna družba. S pomočjo kranjske hranilnice in kranjske obrtne družbe na Savi se je zgradilo na Savi peleg Jesenic ponosno šolsko poslopje z veliko telovadnico in otroškim vrtcem. Od l. 1906 je v tem posloju nemška štirirazrednica. Slovenskih

navzlic slabim prometnim zvezam so je obiskavali tuje v prav znatnem številu. Ko se je pa v jeseni l. 1906 otvorila nova alpska železnica, odprla in omogočila je širnemu svetu vpogledu v naravne krasote in bogastvo Gorenjske; tujski promet pa se je v tej kratki dobi več kot podvojil. Toda se nekaj drugega se je po otvoritvi nove železnice izdatno izpremenilo — žalibog v našo narodno škodo — nemštvo na Gorenjskem se je tako okrepilo, da nam je postalo skrajno nevarno.

Že pred otvoritvijo nove železnice je imelo nemštvo na Gorenjskem trdne postojanke, ki si jih je znalo tekom let gospodarsko utrditi. Nas domačin ni spoznal bogastva Gorenjske, ni umel porabiti ugodne prilike, da vzdigne zaklade, ki so ležali nedotaknjeni v zemlji. Tujec pa, ki je obiskaval naše kraje, spoznal je hitro prirodno lepoto in bogastvo in uvidevši okornost našega domačina in njegovo gospodarsko neokretnost, je porabil ugodni čas in se okoristil na račun domačina Slovenca, ki je mesto gospodarja zamenjal z mestom hlapca, tlačana. Ko je končno domačin Slovenec spoznal to nenaravno razmerje, ta svoj nevarni položaj, je bilo že prepozno; tujec se je zajedel že tako globoko v njegovo meso, da ga ni bilo več mogoče pregnati z njegovih postojank. Nova železnica pa je odprla na široko pot nemškemu kapitalu in nemški podjetnosti na Gorenjsko, kajti svet za to je bil že pripravljen in obdelan. In od tega časa nemštvo na Gorenjskem vidno, korak za korakom napreduje tako, da moremo z vso resnobo govoriti o nemški nevarnosti na Gorenjskem.

Najzapadnejša občina gorenje savske doline Fužine (Bela peč) je za nas že izgubljena. Občina Fužine sestoji iz vasi Ahlete, Zagrad, Koprivnik in trga Fužine. V Ahletah sta bila l. 1880 se 2 Slovencev, pozneje sta izginila. V Zagradu se je število Slovencev od leta 1880 do 1890 dvignilo s 7 na 22, padlo pa l. 1900 na 6, kar je občutna izguba. Tudi v Fužinah samih je število Slovencev od l. 1880 do 1890 poskočilo s 44 na 74, v l. 1900 pa padlo na 49. Vsa občina Fužine je imela po ljudstvenem štetju iz l. 1880 med 682 prebivalci 53 Slovencev (7.77%). To število se je l. 1890 dvignilo tako, da je omenjenega leta bilo med 754 prebivalci 96 Slovencev (12.73%). L. 1900 pa je prebivalstvo občine padlo na 714 duš, padlo pa je tudi število Slovencev na 55 duš (7.7%). Slovenci

otrok je v tej šoli 25%. Vzgoja je nacionalnemška; celo imena slovenskih otrok ponemčjujejo, n. pr. iz Čopa je narejen Techopp, iz Robiča: Robitsch. Telovadnico nemške šole rabi nemški «Turnverein». Na Jesenicah ni trirazredna, nego štirirazredna ljudska šola s štirimi paralelkami. V vseh razredih so dečki in deklice vkup, torej ni deške in dekliške šole. V tej šoli je 8 učnih moči, ena provizorična. Ena učiteljica je Nemka, ostali so Slovenci. Definitivni učitelj Fabinc je predstavljen in z njim izgube Slovenci en glas v prvem volilnem razredu. Jesenice so sedaj v največji nevarnosti.

umetnost. Pripomoči hoče ljudska galerija, da se nauči tudi navadni neučeni človek gledati in opazovati slike, da se tako vzbudi in goji v njem čut za lepoto, da ve tudi on ceniti veliki in blažilni vpliv, ki ga ima baš slikarska umetnost na človeško dušo, srce in domisljijo. Ljudska galerija ima namen pripraviti tudi navadne ljudi do tega, da se navadijo razločevati med pravo slikarsko umetnostjo in med slikarskim mazastvom. In kdor bo enkrat prišel do pravega spoznanja, kaj je pravzaprav lepa slika in kako veliko vrednost da ima, bo skušal svoj dom, svojo sobo okrasiti s slikami, ki so v resnici lepe in ki napravljajo človeku domovanje njegovo drago in ljubo. Pri tem se bo neimoviti človek zadovoljil s tem, da kupi dober posnetek lepe slike, imovitejši meščan pa bo naročil pri domačem slovenskem slikarju poljubno izvirno sliko. Tako bo ljudska galerija nadelavala pot slovenskim umetnikom-slikarjem, da bodo mogli tudi doma kaj zaslužiti, da ne bodo prisiljeni, svojih moči prodajati tujcem.

Kako je urejena ljudska galerija?

V ljudski galeriji se ravstavlja reprodukcije (posnetki) izvirnih slik najslavnejših slikarjev vseh časov in vseh narodov. Naenkrat se razstavi 20—25 slik. Preprodukcije so v resnici umetniško izvršene; velikost njihova je različna. Slike se razstavljajo v pultih in okvirih. Pult je napravljen tako, da ga gledalec lahko poljubno obrača in da more ogledovati razstavljenico sliko v razni razsvetljavi in od raznih strani. Vsaki sliki je pridejan majhen listič, na katerem je zapisano ime dotičnega umetnika

kakor tudi predmet, ki ga slika predstavlja. Razen tega je pri vsaki sliki pritrjena mapa, v kateri je spremljen bolj ali manj obširen popis slike. Ta popis je na razpolago gledalcu, da ga prebere in tako bolje umeva razstavljenico sliko. Ena serija slik je razstavljenica dva ali tri tedne, potem se zamenja z drugo. Serije slik so skrbno izbrane in se, če le mogoče, ozirajo na sodobne razstave, to se pravi, da prinašajo posnetke istih slik, katerih originali so v istem času razstavljeni po raznih galerijah in ateljejih na Dunaju, v Pragi, v Lvovu, v Varšavi, v Petrogradu, v Parizu i. t. d. Gledalo se bo tudi na to, da bo vsaka serija kolikor mogoče raznovrstna in mikavna. Rastavljale se bodo poleg zgodovinskih slik pokrajinske poleg portretov razne študije i. t. d. Galerija se bo zlasti ozirala na slovensko in slovansko slikarstvo. Dobrih reprodukcij slik slovenskih umetnikov danes nimamo skoro prav nič na razpolago; a upamo, da bomo Slovenci tudi na tem polju v doglodnem času napredovali, in da nam bo tako dana prilika, da v naši galeriji postrežemo občinstvu tudi iz izdelki slikarjev-domačinov. Za enkrat si bomo v tem oziru pomagali tako, da bomo od časa do časa razstavili kako domačo izvirno sliko in tako navajali naše občinstvo, da bo v zanimanjem zasledovalo tudi razvoj slovenske slikarske umetnosti.

Komu je v prvi vrsti namenjena ljudska galerija?

Prvo pravico do galerije imajo kajpada člani čitalnice. Ime ljudska pa pove, da je ustanovljena za vse kranjsko meščanstvo v najširšem pomenu

smo torej od 1. 1880 do 1890 napredovali absolutno (za 43 duš) in relativno (za 4·96%), v letih 1890 do 1900 pa nazadovovali absolutno (za 41 duš) in relativno (za 5·04%). Vzrok temu našemu nazadovanju je gotovo ponemčevanje, kajti dvorazredna ljudska šola v Fužinah je popolnoma nemška in učiteljstvo strogo nemškonacionalno. Slovenski otroci so tu izpostavljeni ponemčevanju, ki, kakor kažejo številke, tudi uspešno napreduje. Nemci v Fužinah imajo podružnico «Südmarke» in «Schulvereina», «Turnverein» in dr., glavna zaslomba pa jim je nemška tvornica železnine, ki je tudi največ pripomogla k ponemčenju te občine. V narodnostnem oziru je občina Fužine za nas že izgubljena, kajti na to ni misliti, da bi si jo pridobili kdaj nazaj. Navzlic temu vendar ne smemo onih Slovencev, ki jih se ni doseglo ponemčenje, prepustiti njihovi usodi, kajti ako se z naše strani ne stori ničesar v njih ohrano, bodo, kakor kaže sedanji položaj, v dvajsetih letih popolnoma izginili. Potrebno je torej, da se slovenski živelj v Fužinah okrepi, da se ga skuša na ta ali oni način ojačiti, da bodo mogli uspešno kljubovati nemškemu navalu.

Da se torej zavarujemo proti tej strani, je treba, da postane mejna občina Radeče narodna trdnjava, ki naj ne bi samo utrjevala in branila svoje postojanke, ampak tudi skušala ohraniti in okrepiti slovenski živelj v ponemčenih Fužinah. V Radečah naj se ustanovi podružnica družbe sv. Cirila in Metoda, javna ljudska knjižnica, prirejajo naj se predavanja, narodne veselice i dr., da se povzdigne narodno zavest in narodni ponos ondotnega prebivalstva. To je gotovo izvedljivo, kajti v ozadju leži narodnozavedna občina Kranjska gora, ki naj bode središče, odkoder bi izhajalo obrambno delo v gorenji savski dolini. V Kranjski oori je sodež podružnice sv. C. in M., ki naj deluje v gori omenjeni smeri; tam je tudi delavna podružnica «Slov. planinskega društva». Javna ljudska knjižnica, ki jo je 1. 1906. ustanovila «Prosveta», dobro uspeva. Vendar zaradi malega števila knjig kmalu ne bo več zadostovala ukaželjnosti ondotnega prebivalstva. Zato naj občina, ki je v narodnih rokah, letošnje jubilejno leto proslavi s tem, da sama ustanovi veliko javno ljudsko knjižico.

Potrebno je, da se tudi v Mojstrani in na Dovjem ustanovita javni ljudski knjižnici in podružnica družbe sv. Cirila in Metoda, da se tudi tu z različnimi narodnimi prireditvami goji in širi narodna zavest. V Mojstrani se nahaja nemška cementna tvornica, katere vpliv se mora na vsak način omejiti s slovenske strani, dokler je še čas. Največji nevarnosti je pa izpostavljena občina Jesenice, središče gorenje savske doline. Ako bi padla ta v nemške roke, odrezana je cela gorenja savska do-

lina od stalega slovenskega ozemlja in izpostavljena nemškemu navalu od dveh strani. Prebivalstvo jeseniške občine se zelo hitro množi. Po ljudskem štetju iz 1. 1880 so imele Jesenice 1478 prebivalcev (med temi 144 Nemcev), 1. 1890 že 2045 prebivalcev (med temi 144 Nemcev), 1. 1900 pa celo 3604 prebivalcev (med temi 239 Nemcev). Nemcev je bilo 2·7%, 7·04%, oziroma 6·6%. Z otvoritvijo nove železnice so postale Jesenice važno križišče; število prebivalcev pa se je v tem času tako pomnožilo, da štejejo Jesenice sedaj nad 5000 duš. Toda tudi število Nemcev se je izdatno povečalo. Ze preje močna nemška postojanka, katere glavna opora je tvornica kranjske industrijske družbe na Savi, se je od tedaj zelo okrepila, zlasti ker železniški minister Dersowhatta skrbi za to, da se na jeseniškem kolodvoru nastavljajo najbolj zagrizeni nemškonacionalni uradniki. Tako je nova železnica nemško nevarnost na Gorenjskem povečala, odprja je pot skozi Karavanke prodirajočemu nemštvu s Koroskega. Nemci na Jesenicah so se trdno organizirali. Imajo podružnice «Schulvereina», «Südmarke» in «Alpenvereina», dalje «Turnverein» in pevsko društvo «Stahl und Eisen». Schulverein vzdržuje na Savi nemški otroški vrtec, prihodnje leto pa se najbrže otvori schulvereinska šola. Za zidavo te šole je dala Kranjska hranilnica lansko leto 20.000 K, letos pa zopet 15.000 K. Trirazredna ljudska šola (deška in dekliska) na Jesenicah, ki bi morala v očigled tem dejstvom biti cvetoč kulturni zavod, se vsled nerednih občinskih razmer ne more razvijati, ker ji primanjkuje šolskih prostorov. Najbolj žalostno pa je, da deželni šolski svet nastavlja na tej šoli tako učiteljsko osebje, ki je s prav malimi izjemami v narodnostnem oziru popolnoma nezanesljivo, in tako neposredno pospešuje nemške težnje.

Dalje prih.

Gospodarski del.

□□□□

Narodno gospodarstvo.

Dalje.

III. Glavnična obresti.

Oni del dohodkov, ki ga daje glavnična kot podlaga produkcije, se imenujejo obresti (glavnična obrest). Če se en del tega glavničnega donosa mora porabiti za vzdrževanje in odmeno glavnične, govorimo o kosmati obresti, preostanek tvori čista obrest. Nekdo da v najem svojo hišo z vso gostilniško opravo v njej. Najemščina, ki se plačuje za hišo z opravo vred, tvori kosmato glavnično obrest. Ako od te svote odštejemo stroške za vzdrževanje, davke, zavarovalnino in upravne stroške, dobimo čisto glavnični donos, čisto obrest.

Glavnična obrest se deli: 1. v prvotno obrest, če se prejema od glavnične, naložene v lastnem podjetju (podjetniški glavnični dobiček), 2. v dogovorjeno obrest, ki se prejema zato, ker se uporaba glavnične prepusti komu drugemu. Ta je zopet lahko ali a) posojilna obrest, če se prepuste porabne ali potrošne dobrine, ali b) najemnina, če se prepuste neporabne ali nepotrošne dobrine. Ako se prepusti zemlja, govorimo navadno o zakupnini.

Razmerje med vrednostjo glavnične (vzražene v denarju) in njenim donosom (tudi izraženim v denarju) se imenuje obrestno merilo ali obrestna stopinja, in sicer se obrestno merilo izraža na ta način, da se določi oni del denarne vrednosti glavničnega donosa, ki odpade na 100 ali 1000 vrednostnih enot (od sto, procentnim % ali od tisoč, pro mille ‰).

Obrestno merilo je glavni pripomoček, da moremo med seboj primerjati ne le posamezne glavnične, temveč tudi različna premoženja, n. pr. zemljišče in tovarniško podjetje. Če kako podjetje donaja čisto 20.000 K, ima pri 4% obrestnem merilu vrednost 500.000 kron.

V starem in srednjem veku, ko se je posojevalo samo, če je kdo prišel v zadrego (konsumptivni kredit), so smatrali glavnično obrest za krivično in neupravičeno. Mojzes, Aristotel, Katon in Tomaž Akvinski so obsojali vsako jemanje obresti, češ, da denar ne more roditi denarja (nummus nummum parere non potest). Toda že Kalvin je izprevidel, da obrest ne izhaja od denarja, temveč od njegove produktivne uporabe. Vendar so pa razni narodnogospodarski pisatelji navajali različne, včasih si docela nasprotujoče vzroke za upravičenost obresti, in v zadnjem času je zlasti dunajski profesor Böhm-Bawerk z veliko bistroumnostjo dokazoval, da glavnična obrest temelji na različni vrednosti sedanjih in bodočih dobrin, ker tudi posojevanje na obresti ni drugo nego zamenjava sedanjih dobrin za bodoče. Pa tudi, če njegovo naziranje vzamemo za podlago svoji razpravi, v resnici potrjujemo samo prvotne gospodarske nazore, da uporaba provzroča dohodek iz glavnične, bodisi, da se uporablja lastna glavnična ali pa se izposoja tuja glavnična, za katero je ravno vsled tega, ker je vir novih dohodkov, lastniku treba plačevati neko odškodnino za uporabo (najemnino). Razlika med sedanjimi obstoječimi dobrinami in med dobrinami, ki bodo šele v prihodnosti na razpolago, se namreč utemeljuje s tem, da je 1. razmerje med potrebsčino in pokritjem v sedanjosti neugodnejše, nego v bodočnosti; 2. da se bodoče potrebsčine v sedanjosti manj cenijo, ker se ne morejo še tako natanko določiti ali vsaj pregledavati in 3. kar je najvažnejše, ker se more z dobrinami, ki so v sedanjosti na razpolago, pridobiti druge dobrine, doseči premoženje in dohodke.

Ker je glavnična obrest pravzaprav le gotova cena za uporabo glavnične, veljalo glede visokosti obresti določbe, po katerih se ravna cena sploh. Merodajno za visokost obresti je torej razmerje med ponudbo in vpraševanjem, t. j. med razpoložljivo glavnično in potrebo. Na ponudbo vpliva:

besede, to se pravi za tiste prebivalce našega mesta, ki sicer nimajo nobene prilike, da bi mogli ogledavati umetniško dovršene slike, in ki imajo še manj prilike, da bi si mogli kupiti take slike. K temu delu našega prebivalstva pa spadajo tudi naši dijaki. Nanje si je v prvi vrsti mislilo, ko se je snovala naša galerija. V solih se sicer danes več stori za umetniško vzgojo naše mladine kakor svoje čase, vendar še vse premalo, to pa zlasti zato, ker razpolagajo naši učni zavodi z jako skromnimi učnimi sredstvi. Galerija naj torej nadomesti to, česar dijaku ne more dati šola. Svoj prosti čas naj dijak porabi v to, da si semintja ogleda našo galerijo. Tu se bo učil spoznavati pa tudi ceniti pravo slikarsko umetnost. Tu bo dobil vzpodbujajo, da ne bo slep in brezbrizen za mnoge užitke slikarstva, ki se mu bodo nudili, ko pride v svet, v naša akademična mesta. Dragi dijaki! Polagam vam prav toplo na srce, da s pravim veseljem in s potrebno resnostjo zahajate v galerijo in z živahnim zanimanjem opazujete in se učite opazovati slike, ki se bodo tukaj razstavljale od časa do časa. Odslej se ne boste mogli nič pritoževati, da vam za časa srednješolskih studij ni bila dana nobena prilika, da se seznanite z idealno in prepomenljivo slikarsko umetnostjo vseh narodov, zlasti pa še slovanskih.

Dalje prih.

Brodkovski odvetnik.

Slika iz sedanjega življenja moravskega.

Češki spisal Vaclav Beneš-Šumavský; poslovenil Avgust Petrič. Dalje.

„Ker me odbijajo,“ je pravil sam k sebi trmasto, „ne bodem se jim vsiljeval. Naj se iz-

vrše volitve brez mene. Če nimajo zaupanja do mene, ne zaslužijo, da bi se pulil zanje.“

Dopis mu je bil nov izgovor pred njegovo vestjo in ga vtrdil v sklepu, da bode prenehal truditi se za javno delovanje, dokler se ne odloči zadeva o ženini doti. Javnim stvarjem pusti svoj tek in doma bode vžival zakonsko srečo, ki bi si jo bil skoro uničil.

Prišel ni na prihodnje seje volilnega odbora. Najtežje je prenašal njegovo ravnanje Mudra, ki se je kakor vedno udeleževal poln veselja in vneme volilne agitacije. Kremeniti „emigrant“ ni mogel pojmiti, zakaj je doktor tako len. Poznal je njegovo govorniško nadarjenost, slišal ga je nekolikokrat govoriti pri sodnji in v svojem navdušenju je bil prepričan o njem, da bi potegnil cele Brodkovice za seboj, ako bi imel le en volilni govor.

Volilni odbor je naročil Mudri, da naj pridobi pooblastila od volilcev, ki so stanovali v okolici, a so vendar imeli v mestecu volilno pravico. Radovoljno je prevzel to nalogo. Šlo je sedaj le za to, da si izprosi od svojega šefa dovoljenje za nekaj popoldni, ki jih je potreboval za izhode v okolico.

Kubala je poslušal njegovo prošnjo z mračnim čelom, ker se je še sedaj jezil zaradi žaljivega dopisa v novinah.

„Ni mogoče, Mudra,“ je rekel strogo. „Potrebujem vas v pisarni. Naj obleta to Pejčoh z mladim Svozilom.“

Mudra se je prestrašil.

„Gospod doktor,“ je rekel proseče, „nadomestim zamujeni čas drugače, vendar obljubil sem že, da preskrbim izročeni mi nalog.“

„Vi niste smeli ničesar obljubiti brez mojega dovoljenja,“ je izpregovoril naglo doktor. „Po žalitvah, ki so se mi dogodile v novinah, ne morem pripustiti, da bi kdo iz moje pisarne deloval z ljudmi, ki me dolže izdajstva. Jaz nisem doslej ničesar izdal in v ničemer varal zaupanja meščanstva, a moje zasebne razmere jih ne brigajo prav nič. Povejte jim to.“

„Gospod doktor,“ je začel za trenotek Mudra ves zardel, s tihim in jecljajočim glasom, kakor bi se mu krčilo grlo, dovolite, da vam povem, da so se oni zanašali trdno na vas in da se jih je polotila nezaupljivost do vas stoprav potem, ko niste prišli k seji in ko je gospod Albrecht rekel — —“

Mudra ni mogel dalje, obtičal je in stopil je na prste, kakor bi hotel s tem še bolj omiliti svoje besede.

„Kaj da je rekel Albrecht?“ je vzkliknil jezno doktor.

„Da se ne vdeležite volitev ali pa da bode te volili ž njim,“ je rekel naglo Mudra.

„To govori o meni?“ je zaklical doktor in vrge škarkje, ki je držal v roki, na stol. „In oni so verjeli, da bi mogel iti z Albrechtom in z židi? Zaraditega so tae tedaj raztrgali v novinah in blatili mojo domačijo? To je bedarija! — Dobro!“ je nadaljeval po trenotku. „Ako hočejo imeti moje neprijateljstvo, lahko ga imajo. Idite in povejte jim, da ne trpim, da bi kdo iz moje pisarne ganil tudi le z roko pri teh volitvah. Tu sem jaz gospodar, razumete li?“

Zadnje besede je izgovoril z divjim glasom in skočivši s sedeža, je počel hoditi z velikimi koraki po sobi, kakor vselej, kadar je bil razljučen.

1. Množina glavnice in število kapitalistov, ki izposojajo glavnico. Množina glavnice v deželi ali v narodu pa zavisi od čuta varčnosti, ki se je razvil v prebivalstvu, od gospodarskega razvoja in dohodkov iz inozemstva. Dežela, koje glavni pridobitni vir tvori poljedelstvo, ne bo tako lahko razpolagala z glavnico, kakor dežela s cvetočo industrijo. Bistvenega pomena pri tem je tudi organizacija kredita.

2. Vrednost, ki jo dobi izposojevalec glavnice, če sam uporablja svojo glavnico. Obresti mu morajo donosati vsaj toliko, kolikor misli, da bi mu donosala glavnica, če bi jo uporabljal sam.

3. Pogoji, kateri so merodajni za plačevanje obresti. Če dolžnik ni varen, treba bo obrest zvišati, ker bo en del obresti le premija za riziko, da se dolg morda ne povrne ali pa se izgube obresti. Istotako bo obrestno merilo večje pri dolžnikih, ki plačujejo v denarju z manjšano vrednostjo.

Na vpraševanje pa vpliva:

1. Število tistih, ki bi si radi izposodili glavnice, in množina glavnice, ki si je žele. To pa zopet zavisi od produkcije v deželi in produktivnosti podjetij, ki povzročijo vedno nove investicije in torej zahtevajo vedno novega produktivnega kredita. Seveda se glavnice najprej polotijo takih podjetij, ki jim obetajo največ dobička, toda sčasoma se vržejo tudi na manj donosna podjetja. Višina obrestnega merila se bo ravnala po donosu one glavnice, ki se še more obrestonosno sploh uporabiti, ker bi sicer ležala neplodna.

2. Važnost, katero pripisujejo vpraševalci ponujanim glavnici, bodisi z ozirom na uporabo glavnice za produkcijo ali konsumpcijo, ali z ozirom na glavnico svoto, dobo, za katero se vzame posojilo in pogoje, pod katerimi se mora posojilo vrniti.

3. Plačilna zmožnost posojiljemnikov, ki zavisi od njihovega premoženja ali pa uporabe izposojene glavnice.

Obrestno merilo ima neko zgornjo mejo, nad katero se v rednih razmerah ne povzpne, in tudi neko spodnjo mejo, pod katero vedno ne pade. Zgornjo mejo določuje dobiček, ki ga donosna uporaba kredita. Ako bi bila obrest tako velika, da bi izposojena glavnica sploh ne donosala dobička, potem tudi izgine povpraševanje po glavnici. Istotako ne bo nihče izposojal glavnice in jo raje sam uporabljal, če ne dobi za njo zadostne odškodnine.

Pri podjetniškem dohodku smo videli, da o kakem izenačenju ne moremo govoriti; drugače je pri obrestnem merilu. Sicer tudi tukaj vplivajo na obrestno stopinjo razni momenti, kakor čas, riziko, varščina, vrsta posojila, toda pri posameznih vrstah, n. pr. pri hipotečnih, meničnih, lombardnih posojilih opazujemo enako obrestno merilo, ki se sicer v krajši ali daljši dobi morda izpremeni, toda izprememba velja za vsa posojila iste vrste. Na to se nanaša tudi takozvano povprečno, srednje, v deželi navadno obrestno merilo, t. j. obrestna stopinja, ki se plačuje za večja, popolnoma varna, na daljšo dobo sklenjena posojila.

Splošno se sodi tudi v narodno-gospodarskih knjigah, da obrestno merilo polagoma pada, ker se je glavnica v zadnjih stoletjih bolj pomnožila kakor prebivalstvo in uporaba glavnice. Gotovo je padanje obrestnega merila zelo važnega pomena v narodnem gospodarstvu. Če je obrestno merilo nizko, so tudi produkcijski stroški nižji in se je moči poprijeti podjetij, ki bi sicer radi predraga kredita ne mogla nastati. Noben podjetnik ne bo

gradil železnice, ki mu v najboljšem slučaju donosna 4 odstotne obresti vložene glavnice, ako sicer glavnica donosna 5 odstotkov. Če bi pa povprečno obrestno merilo padlo na 3 odstotke, tedaj bodo gotovo podjetniki raje vložili glavnice v podjetja, ki jim donosajo več obresti. S padajočim obrestnim merilom se torej produkcija širi in razteguje na vedno nova polja. Poleg tega pa padanje obrestnega merila vpliva tudi na razdeljevanje dobrin sploh. Če je obrestna stopinja nizka, se bo mogla večja svota razdeliti med delavce, sodelujoče pri produkciji in podjetnik bo istotako imel večji dohodek.

Res je, da nahajamo pri izobraženih narodih manjše obrestno merilo, nego pri kulturno nerazvitih plemenih. Obresti po 10—12 odstotkov časih niso bili nič nenavadnega in še kranjske zemljiške knjige iz prejšnjega stoletja izkazujejo po nekod nad 20 odstotno obrestno merilo. Toda že pri Rimljanih opazujemo skoro isto višino obresti kakor v sedanjih dobi in na Nizozemskem je deželno narodno obrestno merilo koncem 17. stoletja iznašalo le 2 1/2 %. Zato mislimo, da se z gotovostjo na more trditi, da ima obrestno merilo tendenco padati, temveč opazujemo pri njem neko valovanje, ki je bilo zlasti v preteklem stoletju za producente in konsumente ugodno, ki nas pa ne opravičuje, da bi mogli pričakovati še ugodnejega stanja v bližnji ali daljni bodočnosti.

Država dandanes s postavodajstvom več ne stavi meje, katere obrestno merilo ne sme prekoračiti, vendar pa določuje kazni za oderuhe, ki izkoriščajo lahkomišljenost, neizkušenost in stisko ljudi.

IV. Delovna plača.

Delovna plača je cena za prepustitev delovne moči. Po kakovosti dela razločujemo plačo za telesno delo (mezdo), uradniško plačo in posebno plačo za duševne produkte (honorar). Največje praktične važnosti je mezda, ker je največ ljudi navezanih na njo in bistveno sodeluje ter naposredno pri podjetniškem dohodku.

Mezda se lahko plačuje v denarju ali naravnih in po tem tudi ločimo denarno in naravno mezdo. Pri naravnih mezdah, obstoječih v dobrinah, ki so potrebne za preživljanje, je delavec bolj navezan na delodajalca, dočim sta pri denarni mezdi delodajalec in delojemalec le v toliko odvisna drug od drugega, da prvi poslednjemu daje za porabo njegove delovne moči določene denarne zneske, sicer pa nima nobenega vpliva na njegove življenjske razmere.

Tudi govorimo o imenski (nominalni) in dejanski (realni) mezdi v istem smislu kakor pri dohodkih.

Mezda se more odmeriti po času, kolikor traja delo, (časovna mezda), ali po množini dovršenega dela (mezda od kosa ali akordna mezda). Kjer se more meriti delo posameznega delavca tudi po kakovosti, bodi si da dela za se ali se more njegovo delo razločiti tudi v skupnosti, tam je priporočati akordno mezdo, ker delavca bolj vspodbuja na delo, pomnožuje produkcijo in zmanjšuje nadzorovalne stroške. Ako to ni mogoče, treba je plačevati od ure ali časa in z nadzorovanjem skrbeti za uspešno uporabo delavne dobe.

Dalje prili.

Ne zabite Ciril-Methodove družbe!

„Vendar, gospod doktor,“ se je odzval zopet stisnjeni glas Mudrov, „jaz ne morem preklicati svoje besede. Kaj bi se reklo po mestu o meni, če bi se razglasilo, da sem odrekel meščanstvu svojo pomoč v tako odločilni dobi?“

„Pa — pa ne morete ostati dalje v moji službi,“ je ostro siknil doktor.

Mudra je povesil glavo.

„Gospod doktor,“ je počel za trenutek jeceljaje od razburjenja, „ko ste prišli sem, sem imel trdno nado, da vas vidim v nekoliko letih na čelu občini, da dvignete naše mestece, da probudite v naši okolici domoljubno gibanje —“

„Ali ne skrbim dovolj, ne delujem-li dovolj?“ je vzkliknil doktor, kateremu se je globoko v zavesti zabodla ost Mudrovega govora. In pogledavši zaničljivo svojega uslužbenca, je zagrzel nanj: „Kaj, mogoče mi bode še vi kaj očitali sedaj, nesramni, drzni človek!“

„Gospod doktor!“ je zavpil Mudra.

„Glejte, tudi ja mi hoče predpisovati, kaj naj delam!“ je vihral doktor dalje. „Lahko greste! Pojdite! Ne potrebujem vas, nočem vas gledati več v svoji pisarni.“

In skočivši k blagajni je zagrabil nervozno za denar in ga vrgel na mizo.

„Tu, tu imate svojo plačo do konca meseca — midva sva gotova, popolnoma gotova! Pojdite! Poberite se — proč odtod!“

Denar je padel na tla vsled naglega giba njegove roke.

Mudra je z grozo pogledal na svojega gospodarja.

„Poberite si ga in pojdite!“ je rjul doktor.

Ubogi solicitor se ni ganil z mesta in topogledal na razkačenega doktorja, ki je s srepim pogledom begal po sobi in hipoma zaloputnil duri ter odšel v svojo sobo.

„Emigrant“ je ostal sam v nemi vznemirjenosti. Bilo mu je do joka. Tega ni zaslužil za svoje zvesto in marljivo službovanje. Ko se je čez trenutek vzdramil iz svoje ostrmelosti, je dvignil odločno glavo, pobral s tresočo roko razmetano mesečno plačo in zapustil pisarno.

Čimbolj so se bližale volitve, tem gorečnejšo delavnost sta razvijali obe stranki. Albrecht je deloval na prevrat in sedeval pozno v noč nad volilnimi imeniki, premišljuječ o sredstvih, kako bi si pridobil tega ali onega volilca. Sprejel je od kazine H. znatno svoto denarja in Brodkovska hranilnica je razposodila že ves svoj denar med revnejše volilce proti trdni obljubi, da bodo volili z Albrechtom.

A tudi narodna stranka se je trudila, da bi si zagotovila napadano vlado v občini. Seveda ni poznala in imela takih uskokov, na katere je polagal Albrecht največji pomen.

Letošnja goseničja zalega.

Silna je škoda, katero povzročajo letos požrešne gosenice na sadnem drevju po vrtovih. Dobe se celo 15 do 20 let stara, močna drevesa, katera so brez listov, popolnoma objedena, vidi se samo na drevesu objeden listni pecelej.

Drugič se zopet vidi po 8 do 10 zapredkov ali goseničjih gnezd, v katerih so se preobrazovale in levile gosenice.

Zal, da naši ljudje po deželi ne videjo in ne znajo preceniti škode, katero bodo gosenice še povzročile v bližnji bodočnosti, ako se jih ne prične takoj pokončavati z vso brezobzirnostjo. Nasi ljudje vidijo škodo šele takrat, ko je drevo popolnoma objedeno in uničeno. Zato slišimo ravno letos: „Kaj bode, vse hočejo gosenice požreti, in koliko jih je, tam jih je videti celo kepo na drevesu; sadno drevje je dobro kazalo, obilo cvetelo, a sedaj je skoro golo.“

Opazovali smo že pred 4 ali 3 leti, da se ravno po Gorenjskem silno razmnoži takoimenovani „Prsteničar, obročkar, po nekod imenovan tudi srebrnica ali z latinskimi imenoma gastropacha neustria.

Svoječasno, pred kakimi 10 ali 14 leti smo imeli tudi goseničjo nadlogo, a takrat je bila razmnožena gosenica „glogovega belina, pontia crataegi“, katero so pa ljudje vsled pouka učitelstva, šole in javnih oblasti skoro popolnoma uničili. Vsako pomlad so namreč obirali s sadnega drevja ter sežigali mesičke, v katerih so prezimovale mlade gosenice, a kar je še odšlo smrti in se razvilo gosenic, so prav pridno mastile se po drevju. Kakor rečeno, s temi danes nimamo opraviti.

V naslednjem na kratko popisemo, kako izgledajo današnje gosenice. Pazljiv opazovalec zapazi posebno na mladem, zlahtnem drevju že v zimski narava počiva, na mestih, kjer so priraščene veje k deblu, takoimenovanem „vejnem obročku“ cel krog, podoben prstanu neke lepljive, zlezaste tvarine. To so jajčka, katere zleže samica nekega metulja, ki je svitlo rumene barve, mnogokrat tudi temno rjave, ki ima na zgornjih krilih dve rjavkasti progji. Metulja imenujemo prsteničar ali obročkar ravno vsled tega, ker položi samica jajca na veje v podobi obročka. Samica je večja od samca, bolj okretna, tako da niti letati ne more, po hrbtu precej kosmata, zadnji del je močno obrasčen in z dlakami pokrit.

Ta jajčka so tako skupaj zlepljena, da ni mogoče odtrgati niti enega, ali da bi jim vremenske nepravilike kaj škodovala.

Ako nadalje tako gnezdo opazujemo, se v zgodnji spomladi iz teh jajčec vsled toplote izvale majhne goseničice, katere gnezdiijo v mladosti skupno v pajčevinastem gnezdu, katerega same narede. Kakor hitro malo odrastejo, gredo narazen, iskaje si živeža s tem, da objedajo razvijajoče se pope in listje sadnega drevja. Gosenice so sila požrešne, katere se pa mara za slabega vremena silno boje. Kakor hitro nastopi slabo vreme, pridejo skupaj v eno gnezdo, katero prevlečejo z močno volnato pajčevino najraje, kjer je priraščena veja deblu, kjer se jih nahaja po cele trume. V takem gnezdu se jih najložeje pokonča, da jih zmasti ali požge. Ima gosenica to lastnost, ako jo preganjaš, da se na tla spusti in v travi rada skrrije; vendar ne pade na tla temveč se spusti po nitki, katero spušča iz sebe. Zato spada ta gosenica in metulj med prelece, t. j. v oni rod, v katerem je sviloprejka.

Gosenica vedno raste in raste, čim večja je,

Pravila meščanske čitalnice so se med tem potrdila in nekoliko dni pred volitvijo se je priredila. „pri slovanski lipi“ ustanovna slavnost, pri kateri se je imela utrditi sprava Pejčohovcev in Kanjakovcev. Udeležba je bila obilna in med navzočini je bilo tudi nekaj takih, ki so sprejeli denar od Albrechtove stranke.

Zdravnik Svozil je vstopil v dvorano, vodeč Karlo, s katero se je bil zaročil v poslednjih dneh. Takoj po volitvah je imela biti svatba. Gospa županova in njena hčerka sta imeli za zabavo nove krasne obleke, ki so vzbujale s svojim krojem in svojo bogato opremo občo pozornost. Županja je hotela tudi pri spravi strank pojeziti svojo tekmovalko vsaj z novimi modnimi oblekami, a tega ni mogel zabraniti Pejčoh.

Kanjakova je bila zelena od zavisti, ko je zapazila neljubo neprijateljico tako napravljeno. Obe tekmovalki sta menjali nekoliko ostrih pogledov, na kar je pošepetala gospa Kanjakova svoji sosedinji.

„Poglejte jih, kako se šopirita z novimi oblekami! A kdo ve, ako jih nista kupili iz občinskega denarja. Kje bi ga vzeli drugod zanje?“

Nihče ni slutil, ko je izpregovorila gospa Kanjakova to zaničljivo opazko, kak vpliv bode imela na usoda mesta.

Ko so se občani pomenkovali vneto o volitvah, ko so se pripravljali na Albrehta in go-

bolj je požrešna. Ko je doraščena, sredi meseca maja, kar je odvisno od vremena, toplote in hrane iznaša njena dolgost 3 cm, po zunanji podobi je redko kosmata, visnjevkasto-rdečkasta z rumenimi črtami in belo proggo po hrbtu. Glava visnjevosiva, na kateri sta dve veliki, črni piki.

Koncu maja ali do srede junija se gosenica zabubi v belo pajčevino, posuto z rumenim prahom, katero spušča iz sebe, ko se zabublja.

Iz te bube izleti metulj nekako v mesecu juliju, kateri se takoj oplodi. Oplojena samica odloži po 200 do 300 jajčkov tako na mlada debelca ali vejne obročke, kakor smo prej popisali. In s tem se prične proces ali preobrat tako kot smo prej omenjali.

Sedaj nam je umljivo, zakaj se tako silno razmnožuje. Torej če odloži ena sama samica 300 jajčkov, iz teh se izvali spomladi tristo gosenic, ki delajo škodo, se ob svojem času zabubijo; če bi prišlo tako samih metuljev le polovico, t. j. 150, imamo drugo leto že $150 \times 300 = 45.000$, reci: stiriidesetpettisoč gosenic. To je ogromno število, ki se pa prihodnje leto zopet silno pomnoži. In toliko požrešnih želodcev mora tudi kaj uničiti!

Zato pa kličemo: Na boj proti golazni! Vsi: učiteljstvo, šola, oblastnjije, javni funkcionarji. Ljudstvu treba kazati pretečo nevarnost, da se gosenica ne razmnoži po celi deželi in ne uniči truda in dela slovenskih sadjarjev.

Kako škodo napravi tak mrčes, vidimo n. pr., da je smrekov lubadar opustošil posebno po Češkem obširne gozdove igličevja.

Kakor že rečeno, pokončujejo se gosenice najuspešneje, če se jih masti in sicer takrat, ko se nahajajo vsled slabega vremena skupaj, ali se ovije roko s slamo ali cunjjo ali pa z leseno lopatico.

Poziganje ne moremo tako priporočati, ker je drevje v najbujnejšem soku in vsled vročine rad lubad popoka, oziroma se tako vžge, da škoduje drevesu. Tudi rade gosenice popudajo na tla.

Končno izrekamo željo, da bi bilo prav, ko bi se tudi naši kmetijski učitelji malo zganili in ljudstvo poučili v tem. Jožef Jenko.

* * *

Tedenski sejem v Kranju dne 1. junija 1908. Prignalo se je — konj, 185 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 9 domačih telet, — hrvaških telet, 262 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domače ovce, — hrvaških ovac, — kozi in — buš. — Pitani voli 100 kg K 80, — na polovico 100 kg K 76, — za pisanje 100 kg K 72, — Pšenica K 11, — proso K 7, — rž K 9-50, oves K 8, — ajda K 8-75, fižol ribničan K —, mandalon K —, koks — in krompir — za 50 kg.

V mestni klavnici v Kranju je bilo v mesecu majniku 1908 zaklanih 67 goved, 77 telet, 34 prašičev, 3 koštrunov in 1 kozliček. — Vpeljali so v mesto 322 kg vampov, 377 kg govejega in prašičjega mesa, $5\frac{1}{2}$ bohov špeha, $\frac{1}{2}$ zaklane govede, 26 zaklanih telet, 17 zaklanih prašičev, 9 koštrunov in $4\frac{1}{2}$ kg kozlička.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu maju je 314 strank vložilo 111.353 K 11 vin. 418 strank dvignilo 175.989 K 39 vin. 20 strankam se je izplačalo hipot. občinskih posojil 33.900 K. Stanje hranilnih vlog 4.348.137 K 86 vin. Stanje hip. posojil 2.835.518 K 08 vin. Denarni promet 567.054 K 43 vin.

vorili napitnice na zdravje volitev, so potovale one besede od ušes do ušes, od mize do mize, so rastle in pridobivale na gotovosti in drznosti, dokler niso prišle slednjič do ušes gospe Pejčohove.

Zardela je v obraz in poskočila kvišku, kakor bi jo pičil gad in gotovo bi bila napravila javen škandal, a njene tekmovalke ni bilo več v dvorani. Odšla je, ker ni mogla več gledati novih oblek, s katerimi jo je zatemnila Pejčohova.

Drugega dne je pridrvila županja kakor vihra v Kubalovo pisarno in želela govoriti z odvetnikom.

„Gospod doktor,“ je vpila divje, mahaje s tolstima rokama, „zgodila se mi je grozna žalitev. Vso noč nisem mogla spati; čuda, da se nisem zadušila od ljutosti in jeze nad tem, kar se mi je zgodilo.“

„Pomirite se, milostiva,“ ji je prigovarjal doktor, „vsedite se in mi povejte, česa želite.“

„Želim, da bi mi napisali tožbo radi žaljenja časti,“ je izbruhnila iz sebe in se vsedla, vendar takoj zopet skočila s sedeža. Obraz ji je žarel, oči se ji iskriale in vedno si je morala hladiti razburjeno čelo. „Onečasščena, oskrunjena sem, celo mesto kaže s prstom na mene. To se še ni zgodilo nikdar, nikdar!“

„Vendar dovolite, tako ne pridemo k cilju,“ je rekel odvetnik. „Govorite mirneje.“

Dalje prih.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu maju 1908 je 230 strank vložilo 75.555 K 54 vin. 206 strank vzdignilo 69.092 K 08 vin. 22 strankam se je izplačalo posojil 29.360 K. Denarni promet 310.632 K 36 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu maju 1908 je 166 strank vložilo 47.515 K 98 vin. 166 strank vzdignilo 98.649 K 25 vin. 8 strankama se je izplačalo hipotečnih posojil 9.300 K. Stanje hranilnih vlog K 1.642.622 K 97 vin. Stanje hipotečnih posojil 1.282.677 K 39 vin. Denarni promet 419.449 K 67 vin.

Mlekarake razstave v nedeljo na Vrhniki se je udeležilo, kakor se nam proroča, 34 mlekarških zadrug. Vzorcev je bilo na ogled 40. Neki list je pisal v pondeljek, da je razstavilo svoje izdelke 43 mlekarških zadrug, kar pa ni odgovarjalo resnici. V splošnem moramo reči, da naše maslo lahko konkurira toliko hvalisanemu danskemu, katero je bilo tudi na upogled, bodisi glede okusa, bodisi glede zunanje oblike. Ker se v nedeljo pokušnja ni bila dovoljena, se o dobroti in okusu posameznih razstavljenecv ni mogoče izreči. Priznati je, da stoji kranjsko mlekarstvo mnogo pred sosednjim goriskim, vsaj po razstavljenih vzorcih sklepamo tako. Nekaj vzorcev je bilo iz centralne mlekarne v Tišinu (Šlezija). Pozornost je vzbujal kip nasega cesarja, narejen iz sirovega masla, katerega je izd. g. Zajc. Gorka temperatura je bila kriva, da se je jelo maslo topiti in tako marsikateri vzorec ni imel nikake prvotne oblike, kar pa vpliva na obiskovalca razstave neugodno. Poleg tega je bilo razstavljeno nekaj mlekarške posode, obstojni deli mleka v kozarcih in odstotkih, nosnaga posameznih združnikov vrhniške mlekarne v mleku, g. Bonač je izložil svoje založne tiskovine za mlekarne in g. J. Legvart svojo najnovejšo knjigo, opremljeno z samirni številkami in tabalami o plačevanju mleka po tolsči. Razstave se je udeležilo več odličnjakov zastopniki ministrstva, deželnega odbora i. t. d. —ko.

Umetnost in književnost

□□□□

Boj klerikalizmu! Izšla je znamenita brošura inomostskega profesorja L. Wahrmunđa, ki je prosvetočila po vsej Avstriji silno mnogo hrupa, tudi v slovenskem jeziku. Nemci so izdali že okrog 40 izdaj. Dočim stane nemški izvod 120 K, volja slovenski prevod samo 70 vin. Zatorej si naj jo nabavi vsak napreden in svobodomiseln Slovenec. Dobiva se po vseh knjigarňah.

Zemljepisno-zgodovinski popis kranjskega okraja, katerega bode izdalo učiteljsko društvo za kranjski politični okraj, bode obsegal dva dela: splošni in posebni. V prvem delu bode podal pisatelj geološki sestav in pregledan zemljepisni opis, nadalje bode obsegal ta del tudi splošno zgodovinsko podobo političnega in socialnega razvoja in nazadnje sliko narodno-gospodarskega življenja našega okraja. V drugem delu se bodo vstili popisi vseh političnih občin; uredniški odsek bode namreč združil in skrčil popise, ki jih bodo vpslala šolska vodstva, v one političnih občin, ne bodo pa se objavili popisi šolskih okoliščev, kakor se je prvotno namerjalo. Zato prosí uredniški odsek vse gg. tovariše, da že sami združijo popise šolskih okoliščev in podajo celotno sliko politične občine in tako prihranijo odseku dosti nepotrebnega dela in zavlačevanja.

Knjigo bode krasile tudi mnoge slike. Te je dobil uredniški odsek deloma brezplačno na razpolago, kakor od Matice Slovenske, g. župnika Pokorna iz Besnice, deloma bode moral plačati majhno odškodnino, kakor za one slike od »Dom in Sveta«. Nekatero prošnje za brezplačno uporabo klisejev še niso rešene. Razen s temi že znanimi slikami bode knjiga še opremljena z izvrstnimi slikami, katere bode napravil fotograf Pavlin z Jesenic! Pridejana bode knjigi tudi panorama, izvršena od istega fotografa in predstavljajoča gorenjsko kotlino raz Šmarjetne gore. Ta panorama se bo lahko rabila v šoli kot učilo, ker bodo vsi predmeti, vrhovi, selišča, reka i. t. d. zaznamovani z imeni in višinskimi številkami.

Nadalje bode izdalo učiteljsko društvo kot priloge imenovane knjige zemljevid, napravljen v merilu 1:200.000 od c. in kr. vojaškega geografskega inštituta na Dunaju, obsegajoč kranjski in radovljiški politični okraj, nadalje Koroško južno od Drave, Goriško do Gorice in sosednji del Italije in odlomke logškega, ljubljanskega in kamniškega političnega okraja. Vojaški geograf. inštitut je zahteval za to karto v 1000 izvodih v toliko izvodih se bode tudi knjiga natisnila s slovenskim besedilom 1200 K, z nemškim 600 K. Od te zahteve ni hotel popustiti na noben način, čeprav se je g. državni poslanec Josip Pogačnik z vso vneto za zadevo zavzel. Medtem se je odsek tudi z Slovensko Matico pogajal, da bi odstopila od zemljevida, ki ga bode izdala, kranjski politični okraj našemu društvu, vendar so se pogajanja razbila. Zato je bil odsek primoran, navzlic temu, da se je z novo prošnjo obrnil do vojaškega geogr. inštituta za znižanje cen in da je g. državni poslanec Pogačnik vnovič interveriral, da je sprejel ponudbo tega inštituta: za 1000 izvodov z nemškim besedilom

600 K, razun tega pa urine še kakih 30 slovenskih besed; pripravljen pa je tudi za isto ceno, namreč 600 K, izdelati karto s slovenskim besedilom, ako Slovenska Matica odda o pravem času svoje gradivo. Ker so se prireditelji slovenskih imen v Ljubljani izrazili, da ne bodo gotovi v tekočem letu, in ker je g. dr. poslanec Pogačnik izvedel, da voj. geogr. inštitut ne bode pred poldrugim letom gotov z zemljevidom za Slovensko Matico radi drugega nujnega dela, zato se je odsek odločil za ponudbo voj. geogr. inštituta, pristavil pa bode odsek temu zemljevidu poseben alfabetični seznamek nemško-slovenskih imen.

Učiteljsko društvo se je obrailo za podporo na različne korporacije in denarne inštitute, da bo moglo pokriti velike stroške, ki so proračunjeni na približno 3000 K. Okrajni šolski svet je dovolil društvu za to leto podpore 500 K in objubil, da bode ravno tako veliko svoto drugo leto izplačal. Kreditno društvo v Kranju je dalo 50 K. gg. A. in J. Majdič sta darovala društvu tudi 50 K. První na Kranjsko hranilnico v Ljubljani in naučno ministertvo za podporo še nista rešeni. Učiteljsko društvo pa upa, da dobi še od drugih strani zadosti denarne podpore, tako da bo ne samo izdaja knjige zagotovljena, ampak da bode moglo društvo knjigo tudi za nizko ceno, morda po 1 K, prodajati, da doseže knjiga svoj namen, služiti v šolah kot učilo pri zemljevidnem in zgodovinskem pouku.

Pri knjigi bodo sodolovali poleg šolskih vodstev tudi drugi faktorji. Učiteljsko društvo je naprosilo knezoškofijski ordinarijat, da je razposlal pole, obsegajoče vprašanja glede cerkve, na farne urade. Objubili so pa sodelovanje pri knjigi tudi razni drugi gospodje, ki so večtaki v cerkveni zgodovini, v pravniskem in medicinskem polju in v narodno-gospodarskih ter narodno-umetniskih razmerah. Zato upa odsek, da bo dosegla knjiga svoj smoter, in da se povsem izpolnijo njegove nade, priporoča odsek vsem gg. tovarišem, naj se ne prehitijo z delom, naj ne prepovršno odgovarjajo na vprašanja, odseku zato zelo olajšajo delo in posamezni članki zadobijo znanstveno vrednost.

Dopisi.

Iz Gameljnov. Nova opekarna stoji skoraj ob cesti koncem Srednjih Gameljnov v takoiimenovanih »Bregovcih« na vzhodu Rašice. Opekarna je (vsaj na Gorenjskem) kot prva z električnim obratom opremljena. Električna sila je proizvajana od ob Gameljnski stojičnega valjičnega mlina g. Fr. Juvana, ki je solastnik in takorekoč ustanovnik opekarnice. Misilil je namreč prvotno sam zgraditi pripravo opekarno. Ker pa se je kmalu spoznalo, da je izbornega materiala čezinčez dovolj tudi za večje podjetje, prišlo je konečno do združenja z gg. Jeras (priznana gostilna »pri Sraju«) iz Dol. Gameljnov in Fr. Mally, občinski svetnik v Ljubljani. — Velika okrožna peč proizvaja lahko tri milijone kosov na leto, stroj za material pa 7—11.000 na dan.

Iz Besnice pri Kranju. Ze lansko leto je gospod knezoškof pri svojem birnovanju izrekel željo, da mora učiteljica Jaklič zapustiti stanovanje v župnišču ter se preseliti v šolo. To se pa ni zgodilo še do danes. Pa kako vendar, ker je naš župnik France Pokorn tako vnet za to. Z velikonočnih počitnic je ni mogel dočakati, zato ji hitel na velikonočni torek zjutraj s tako vneto nasproti, da je še pozabil mežnarju naročiti, da ne bo doma maševal in na zvonjenje so prišli k maši v obilnem številu ljudje, kateri so se pa potein razšli z veliko nevoljo.

Tudi je naš župnik pri nas ustanovil »Katoliško izobraževalno društvo«, katero je že priporočal nekaj nedelj poprej na leci, da naj pristopijo k društvu v obilnem številu moške in mladeniči, kateri še niso popolnoma navzeti spiritovega duha. Društvo se je ustanovilo v gostilni, katera sta imenovala pred par leti župnik in učiteljica »ta umazana gostilna«. Precej prvi dan ob ustanovitvi je imelo društvo dober vspeli, ker se je Alojz Pegan dobro nasrkal žganjice, prišedši domov z ženo spril in drugi dan popival po drugih hišah. Zvečer je zopet odšel v izobraževalno društvo ter se zopet dobro navzel spiritovega duha. Domov gredoč se zvrne v jarek poleg okrajne ceste, da se voda zajezí ter bi bila poplavila vso cesto, ko bi ga drugo jutro ne bila dva mimogredoča potegnila iz jarka. Špančev očka so tudi pristopili k društvu. Pa so le redkokdaj trezni zvečer, ko gredo od dela. Ker pa ne znajo brati, pravijo, da bodo nosili »fano« in da takrat, kadar bodo preveč globoko pogledali v frakelj, jim bodo za kratek čas škripali z zobmi. Pa saj imajo očka dva toliko bolj omikana sinova. Eten železniki čuvaj je posebno olikan. Pred par leti je pri vsej njegovi treznosti nekega fanta zabodel z nožem v roko ter za plačilo predsedel v »spehkanri« šest tednov ter se mu pri vsej njegovi olikanosti posrečilo, da, ko bi imel bití zjutraj ob 6. uri v svoji službi, se še znajde ob 8. uri za kakšno mejo, speč, ves od spiritovega duha navzet. — Kaj pa naš župnik? Zadnjič je peljal zopet učiteljico Julko iz postaje proti Besnici. Ko v Čebuljah nekoliko zaostane, začne vpiti: Počakajte, da gremo skupaj, da bodo imeli ljudje kaj poročati o tem. Kako prijazen je on proti ljudem. Če ga srečaš in pozdraviš, ti ne odzdravi ter se rajši obrne v drugo stran,

Ta «sveti» gospod tudi ob vsaki priliki rad nagaja. Ako zahteva od njega kak spis, ki ga zahteva železniška uprava, moraš gotovo dva- ali trikrat do njega in preden se kaj doseže, se mora do grdega skregati z njim. Kako je on tudi resnično ljuben se vidi, ker se je lansko leto g. knezoškofu v obraz lagal pri birmovanju, da sta lepši mašni plašč kupili neka gospa in neka gospodična. V resnici so ga napravili Besničani le z milodari. Takih in enakih slučajev imamo zadosti, katere priobčimo se prihodnjic. Toraj s tako lučjo in vzgledi nam naš župnik sveti naprej, da ni drugega kot jeza in sovraštvo, in če bo šlo tako naprej, kam pridemo. Toraj, gospod župnik, ustrezite nam in pojdite, odkoder ste prišli, če ne mislite menjati svoje taktike in trmoglavosti. Mi Besničani Vam želimo še dolgo življenje, katero pa med nami gotovo ne čakate, ker je nevarno za Vaše zdravje, ker se Vam pa radi velike jeze in sovraštva nad nami more razliti žolc. Zato pa reši nas Medveda, o Gospod!

Is Kamnika. Dne 28. m. m. se je blagoslovilo novo bandero mekinjskih „devičarjev“. Kumičica mu je bila znana stara nemškutarica, ki tudi pri tej priliki ni razobesila slovenske trobojnice. Kamniški „Čuki“ so čutili v sebi potrebo iti delat štafažo, dasi je cel Kamnik preziral to v narodnem oziru po vsem brezpomembno „žegnjanje“. „Čuki“ hočejo biti bolj narodni nego „Sokoli“, a posnemajo tele samo zunanje. Sopiirjo se v njim podjarmljenih krajih in prisvojili so si tudi sokolski pozdrav. Toda duh sokolstva, duh slovanstva jim je tuj in nepoznan. To se je pokazalo zvečer na kolodvoru, ko je prišla večja narodna družba z večernim vlakom v Kamnik in ko so „Čuki“ prav besno vpili: „Na zdar“. V preizkušnji narodnega čutenja „Čukov“ je zaklical iz te družbe dr. Kraut, starosta kamniških „Sokolov“: „Živel, slovenski narod“ in iz „Čukov“ zmedenih vrst zaskovika takoj priučeni jim „pereat“. Tužna jim majka! Eno upanje pa še gojimo glede „Čukov“, namreč to, da bode s telovadbo rastlo ne samo mišičevje, ampak tudi njih duševno obzorje. In tedaj si pridemo bližje! Sramotenje „Sokolov“ po klerikalnih listih jim pa krščansko odpuščamo. „Bratje Čuki!“ Manj samohvale in več resnega dela ter discipline, da si ne boste po gostilnah v lasih, vam priporoča skromen „Sokol“.

Zgodovinski in slojstveni pregled za prihodnji teden.

7. junija. — 632. † Mohamed v Medini. — 1866. † Fizik in optik Jožef pl. Fraunhofer; zasledil je takoimenovane Fraunhoferjeve linije v spektru ter popravil in izumil mnoge optične instrumete.

8. junija. — 1508. * Prvi slovenski pisatelj in reformator Primož Trubar na Rašici pri Velikih Laščah. — 1794. † Pesnik Gotfrid Avgust Bürger. — 1807. * Pisatelj Juri Koba v Poljanah ob Kolpi. — 1809. * Pisatelj Anton Jančič Marko pri sv. Rupertu v Slovenskih Goricah. — 1810. * Skladatelj Robert Schumann.

9. junija. — 1781. * Juri Stephenson, izumitelj lokomotive. — 1815. Zaključek kongresa na Dunaju. — 1854. * Zgodovinar Anton Koblar v Železnikih. — 1870. † Slavn angleški humorist Ch. Dickens. — 1871. † Modroslovni pisatelj France Überweg.

10. junija. — 1190. Friderik Rdečebralec (Barbarossa) utone v tretji križarski vojski v potoku Selephu v Mali Aziji. — 1580. † Louiz de Camoëns, Portugalec, največji epik nove dobe. — 1821. † Pisatelj Janez Debevec v Žužemberku. — 1848. Radecki zmaga pri Vincenci. — 1889. † Gospodarski pisatelj Janez Belec pri sv. Duhu nad Krškim.

11. junija. — 323. pred Kristom. † Aleksander Veliki. — 1224. † Znameniti angleški prirodoslovec Roger Bacon; znan po svojih iznajdbah v kemiji in optiki (povečalna stekla), popravil je tudi koledar. — 1742. V Breslavi se sklene mir med Avstrijo in Prusko. — 1844. † Pesnik in pisatelj Urban Jarnik v Blatogradu na Koroškem. — 1847. † John Franklin, raziskovalec severnega tečaja. — 1859. † Metternich. — 1864. Renana odstavi o profeture zaradi spisa „Življenje Jezusovo“. — 1894. † Pisatelj France Kosar v lki, životopisec Slomškov.

12. junija. — 1107. Bitka pri Hochburgu ob Unstrut. — 1821. * Anton Čizman v Ljubljani; ravnatelj trgovske in mornarske akademije v Trstu. — 1828. * Pesnica in pisateljica Lujiza Pesjakova v Ljubljani. — 1838. * Pesnik Anton Umek-Kiški na Okiču pri Boštanju na Dolenjskem. — 1864. Vhod cesarja Maksimilijana v Meksiko. — 1886. † Bavarski kralj Ludovik II.

13. junija. — 1866. Avstrija in Pruska odpokičeta svoje poslance iz Berolina, oziroma iz Dunaja. — 1878. Od 13. junija do 13. julija berlinski kongres, kjer dobi Avstrija naročilo, da vojaški zasede in upravlja Bosno in Hercegovino.

V Kranju, dne 6. junija 1908.

V letošnjem proračunu, o katerem pravkar razpravlja državni zbor, so direktni davki proračunjeni na 223,6 milijonov kron, za 45,8 milijonov

več, kakor leta 1902. Vsi direktni davki so narasli, izvzemši zemljiščni davek, ki se je znižal za 1,3 milijonov, namreč od 54,8 na 53,5 milijonov. Najbolj je narasel hišni davek, namreč za 24,7 milijonov. Nihče si seveda ne domislija, da bi bogati hišni posestniki plačevali ta davek; oni ga odvale na najemnike in zato imajo v občini in deželi posebno volilno pravico. Osebnih dohodninskih davek, ki ga plačuje tudi mnogo delavcev, se je zvišal za 12,7 milijonov.

Indirektni davki so glavni vir državnih dohodkov. Z malimi izjemami so tekom petih let narasli vsi indirektni davki in sicer za 100,8 milijonov. Največji prirast izkazuje davek za sladkor, namreč 34,6 mil., to je od 95,9 na 130,5 mil., potem dohodki od tobaka, ki so se povečali za 23,9 mil., to je od 220,1 na 244 milijonov.

Za skupno armado zahteva letošnji proračun 284,718.822 kron, za deželno brambo pa 77.713.752 kron. Vsi izdatki so preliminirani na 2.148.913.254 kron. Delež, ki ga dobi militarizem, je torej velikanski; v teh svotah pa še ni vse, kar požre moloh, kajti tudi iz skupnih carinskih dohodkov odpadajo nanj še lepi milijoni.

Mezda vojakov ostane neizpremenjena — je povedal ogrski ministrski predsednik Wekerle, ko je naznanjal ogrski zbornici kompromis zaradi častniških plač. Gospod Wekerle ima mehko srce in se boji, da bi kantinerji se bolj odirali vojake, če bi imeli več denarja. Zlata duša! Cene živil in stanovanj naraščajo neprenehoma. Najbolje je torej, da se delavcem, državnim uslužbencem i. t. d. ne zviša plača. Nikomur pa ne pride na misel, da bi se odiranje vojakov v kantinah kmalu rončalo, ako bi dobili vojaki nekoliko več prostosti in bi svoje potrebstine lahko kupovali izven vojašnice. In čemu imajo vojaške oblasti nadzorstvo nad kantinami, če ne znajo preprečiti izkoriščanja vojakov? S takimi argumenti, ki jih je zagovarjal tudi brambovski minister Georgi v avstrijskem bramborskem odseku, se pa vendar ne dokaže, da vojak z 12 vinarji na dan lažje živi, kakor general s 7000 do 8000 K plače in 3000 do 4000 K drugih dohodkov.

V ogrskem državnem zboru je Wekerle izjavil, da vlada ne bo vpeljala take splošne volilne pravice, s katero bi dosedaj vladajoči krogi izgubili svoj upliv. Naglašal je tudi, da mora volilna reforma varovati madžarski značaj ogrske države. S tem je jasno povedano, da so bile obljube Wekerle-Koštutove vlade glede volilne reforme neodkritosrčne in da bo načrt, ki ga misli predložiti, tak, kakor ga želi vladajoča klika.

Angleški kralj Edvard obišče ruskega carja. Angleški socialisti so izdali protest, v katerem pravijo, da z veseljem stisnejo bratsko roko ruskemu narodu, nikdar pa ne krvniku ruskega naroda.

Švedski kralj Gustav je na banketu v Göteborgu v daljšem govoru dejal: Prepričan sem, da bodo mednarodni ugovori, ki so pred kratkim sklenjeni z drugimi državami, pomagali, da se ohrani mir. Za Švedsko je mirovna politika edino primerna. Ves svet torej zadržuje miroljubnost in vendar žre militarizem neprenehoma nove milijone!

V republiki San Domingo je bil Ramon Caceres zopet izvoljen za predsednika.

Francoski kardinali so poslali papežu pismo, v katerem mu izražajo „najglobokejšo hvalečnost“, da je prepovedal ustanovitev vzajemnih podpornih društev za duhovnike. S temi društvi bi bili stari duhovniki, ki so brez zaslužka, dosegli primerno dosmrtno podporo. Ampak papežu to nič ni mar; njemu je kljubovanje zoper „brezversko Francijo“ več in kardinali mu poljubujejo roke, ker ukazuje starim duhovnikom stradati.

Vojno sodišče v Varšavi je obsodilo 14 oseb na smrt, ki so bile tožene, da so napadle pošto na postaji Tokolov. Med obsojenimi so tri žene in štirinajstleten gimnazijec.

Severo-amerikanski proračun, ki je pravkar predložen kongresu, izkazuje 1.007.068.569 milijardov izdatkov. Stroški so mnogo večji, nego v prejšnjih proračunih. Za urade, ki so na novo ustanovljeni pod Rooseveltovim predsedstvom, se zahteva 63.545.000 dolarjev na leto, za mornarico pa letnih 122.662.716 dolarjev.

Nemiri so nastali na otoku Samos, vsled česar je poslala Turčija tja več čet. Samos je otok v egejskem morju, le 2 kilometra oddaljen od maloazijskega obrežja, ter obsega 468 četvornih kilometrov. Leta 1894 je bilo na celem otoku 48.666 prebivalcev. Glavno mesto je Vaty z luko, ki šteje 5000 prebivalcev; druga mesta so Mitihi (4500 prebivalcev), Hora (2000), Neon Karlovasi (4500), Maratokampos (4500 prebivalcev). Otok je pod turskim gospodstvom, uživa pa obsirno avtonomijo. Sultan imenuje vladajočega kneza, ki mora biti grške narodnosti in dobiva 300.000 pjastrov letnega davka, sicer je pa otok popolnoma samostalen, ima svojo lastno vlado, svojo upravo in svoje dobro razvito šolstvo. Kabinet razglasa, da sedanji nemiri niso naperjeni zoper tursko suvereniteto, ampak zoper domačega kneza, s katerim je prebivalstvo nezadovoljno. Bržčas se gode na Samosu podobna reči, kakor svoj čas na Kreti. Verjetno je, da želi tudi ta otok združitve z Grško.

Godovi prihodnjega tedna:

7. Binkošti, Bogomil, Miloslav; 8. binkoštni ponedeljek, Višeslav; 9. Primož, Cidomir; 10. Dostana, Prelimir, Bogomil; 11. Barnaba, Dusica, Rusmir; 12. Janez F., Draguška; 13. Anton Pad., Zorica.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

9. v Kamniku in 11. na Hotemazah.

Novičar.

400 letnico prvega slovenskega pisatelja Primoža Trubarja praznujemo Slovenci na binkoštni ponedeljek. Opozarjamo na današnji podlistek.

Občinski odbor kranjski je imel v mestni dvorani včeraj zvečer svojo peto letošnjo sejo. Po odobritvi zadnjega sejnega zapisnika poroča g. župan o prošnjah kranjskega prostovoljnega deželnege društva za prezidavo shrambišča do prihodnjega leta, v katerem slavi tridesetletnico svojega obstoja, in olupševalnega društva, da izposluje stalni fijakerski tarif za vožnje v mestu Kranju in njegovi okolici. Obe zadevi se odstopiti stavbenemu, oziroma policijskemu odseku v sporočilo. Nadalje naznani, da je prepustil kranjskemu deželnemu muzeju «Rudofinum» s pridržkom lastninske pravice 1 boben narodne garde v Kranju in 1 velik meč, za kar se vodstvo muzeja zahvaljuje; da je vložil dekan Anton Koblar prošnjo, da se mu dovoli zgraditi na farnem svetu novo poslopje za društvene namene in v stanovanje cerkvenim uslužbencem. Potrebno je vsled regulacije trga okoli farne cerkve odstopiti nekaj občinskega sveta cerkvenemu predstojništvu, kateri predlog občinski odbor odobri. Končno poroča o dopisu c. kr. okr. šolskega sveta v Kranju glede ureditve učnih tečajev na tukajšnji deklški soli vsled spustitve petega razreda. Na predlog predsednika krajnega šolskega sveta g. dr. Stempiharja sklene občinski odbor vnovič zaprositi za peti deklški razred, plačevati učno moč in prepustiti za ta razred potrebni prostor. Nato preide obč. odbor k dnevnemu redu ter izvoli predvsem člane letošnje naborne komisije gg. Franca Krennerja in Franca Omerse star., dovoli kranjskemu odboru za dunajski cesarski slavnostni izprevod 200 kron, narodni čitalnici v Kranju za ljudsko knjižnico in galerijo 300 kron, zavrne pa vnovič prošnjo mestne hranilnice Kranjske za ustanovitev pokojninskega zoklada in izpremembo pravil z naročilom, da mestna hranilnica določi letni prispevek iz rezervnega zaklada v ta zaklad, ter popolni izpremembo pravil, dalje prošnjo Vincencijeve družbe za prodajo prostora, Pungertu, katerega je mestna občina kupila od gospe Marencičeve, ter odobri končno predlog županstva kot stavbne oblastnije, da sme župni urad na mestnem svetu okoli svetišča farne cerkve iz javnih ozirov lično zgraditi.

Novi most čez Savo pri Kranju bo imel 130 m skupne dolgosti. Slonel bo na treh stebrih, čveteri loki njegovi, zgrajeni iz betona, bodo merili po 30 m daljine v svetlobi. Širina vozne ceste preko mosta bo znašala 4-60 m, na obeh straneh pa bosta za pešce narejena trotoarja iz asfalta, vsak po 1-20 širok. Most je državnocestni most prve vrste. Most je zgrajen in konstruiran tako, da lahko nosi cestni valjar na par, težak 180 metriskih stotov, razen njega je ves most lahko napolnjen z vozovi, težkimi po 120 metriskih stotov, oba trotoarja pa z ljudmi kolikor jih more nanja i. t. d. Stroški tega mosta bodo znašali okrog 450.000 K. Temelje za oba krajna oporna zidova so izkopali s tam, da so odstranili vodo s centrifugalnimi sesalkami; temelj za srednje tri stebre pa se bo postavil pnevmatično, to se pravi, s pomočjo zgoščenega zraka. Način gradnje temeljev na pnevmatičen način je vpeljala tvrdka E. Gärtner, ki gradi most, s Francoskega L. 1869. Ta način obstoji v tem, da se ostranja voda z dna s pomočjo kesona. Keson ni pravzaprav nič drugega nego potapljavski zvon, samo, da nima oblike zvona, ampak je narejen v podobi stebra, ki se ima ponizati nanj; v keson gonijo nalaš zato prirejeni stroji zgoščen zrak, ki s svojim velikim pritiskom odganja vodo od njega. V kesonu kopljejo delavci temelj in vsled lastne teže se poseda keson v globino obenem z zidovjem stebra, ki ga neprestano grade na njem. Material, ki ga izkopavajo delavci na dnu, vlačijo trebilni stroj (Baggermaschine) kvisku, od koder se potom posebnih priprav spravlja na dan in vedno odstranjuje. Sedaj lahko opazimo pri zgradbi mosta že dva kesona, narejena iz armiranegega betona na najmodernejši konstrukcijski način. Kmalu postavijo še tretji keson iz železa in tako se nam ponudi prilika od blizu opazovati kako se danes grade temelji na tehnično najpopolnejši način. Kako bodo sčasoma napredovala dela pri stavbi temeljev bomo poročali še pozneje. Državno nadzorstvo pri zgradbi mosta vodi g. Bolča Bloudek, c. kr. nadinženir, kateremu je pridružen g. Orel, c. kr. pristav železne vlade v Ljubljani. Most grad stavbna tvrdka E. Gaertner iz Dunaja; v imenu podjetja nadzoruje in vodi zgradbo g. dr. techn. Jovo Simić.

Kranjci, jutri zjutraj

Ljudska galerija v Narodni čitalnici v Kranju je odprta na binkoštno nedeljo in binkoštni ponedeljek od 10.—12. ure dopoldne. Vstop vsakemu prost.

Izlet v Gorice. Za jutrišnji izlet čitalniškega pevskega zbora v Kranju je doslej oglašanih nad 50 oseb, ki se odpeljejo ob 6:36 zjutraj. Udeležniki izleta naj pridejo na kolodvor že ob šestih, ker se morajo gospodu postajenačelniku zaradi popusta pri voznini javiti natančno število oseb že četrte ure pred odhodom. Želijo je, da se jih oglasi še nekaj.

Kako pišejo listi o novi volilni reformi na Kranjskem? „Slovenski Branik“ pravi: Volilna reforma na Kranjskem se je v odseku že sprejela. Ako smo hoteli, naj bi bila zasnovana na podlagi splošne in enake volilne pravice, nas je sklep kruto prevaral; ako smo hoteli, naj bi bilo interesno zastopstvo, si ne moremo predstavljati, zakaj je ostalo deset veleposestniških mandatov, ko vendar na Kranjskem veleposestvo ne pomeni ničesar. Imelo se je torej pred očmi le ohranitev nemških privilegijev in v tem nas še bolj potrjuje točka, ki pravi, da je mogoča nova izprememba volilnega reda le tedaj, če je od vseh 50 poslancev navzočih 42. Ako se torej nemško veleposestvo absentira, se nikaka izprememba ne more sprejeti. — Zanimivo je, da se je Ribnica odločila od Kočevja, ker so zadnje volitve pokazale, kako število glasov je postavila samo ena slovenska stranka. Priklopljena je sedaj dolenskim mestom, ki imajo vsa le enega poslanca, kočevsko mesto pa — tudi enega. Razvidno je iz reforme, da sta obe slovenski stranki odnehali, le Nemci niti za las.

Afera Koller-Walland-Ziherl pred okrajnim sodiščem v Kranjski gori. V ponedeljek, 25. m. m. so bili pred okrajnim sodiščem obsojeni: J. Ziherl radi zašnice, ki jo je priložil Wallandu na 20 K. Walland na 80 K radi lahke telesne poškodbe, učinjene na Ziherlu, in postajenačelnik A. Koller na tri dni zapora, ki se je pa z ozirom na obdolženec stan izpremenil v kazen 60 K radi žaljenja časti in dejanskega napada na javnem prostoru. Učitelja Ziherla je zagovarjal dr. Vilfan iz Radovljice. Kollerja in Wallanda pa znani dr. Ambroschütz, pravzaprav Ambrožič iz Ljubljane. Razprava je zanimiva, ker je odsev nacionalne napetosti na Jesenici, in dokazuje, da je le železniska uprava provzročiteljica takih dogodkov, ker pošilja na Jesenice ljudi, ki jim je vcepljeno divje sovraštvo do Slovencev. Postajenačelnik Koller je nastopal pred sodiščem z odurno surovostjo gorenjstajerskega hribovca ter z vsemi manirami nekdanjega korporala. Med Kollerjem in dr. Vilfanom je prišlo do ostre replike, katere posledica bi bila kmalu tožba proti Kollerju, da mu ni o pravem času zlezlo srce v hlače. Za nas Slovence je ta sodna obravnava nov dokaz, da je tudi navidezno najlojalnejši Nemec vedno naš strupen sovražnik, ki nam škoduje kjerkoli le more. Zato pa zopet ponavljamo klic, ki naj nikoli ne umolkne: v boj proti nemškemu uradnistvu!

Društvo za privabitev tujcev in olepšavo Kranja z okolico je imelo, dne 1. t. m. ob 1/9. uri ustanovni občni zbor v hotelu „Nova Pošta“. Predsednik g. prof. Anton Peterlin poroča o dosedanjem delovanju pripravljalnega odbora. Iz njegovega poročila povzamemo le glavne stvari. Deželna vlada je potrdila predložena društvena pravila. — Poprava poti na Šmarjetno goro se hitro nadaljuje in bo v kratkem času dovršena. — Zupnik v Šmartnem pri Kranju, g. Alojzij Širc, je dovolil, da napravi društvo na njegovem zemljišču stopnice tam, kjer se odcepi na Kalvariji pot na Šmarjetno goro od one v Strazišče. — Nedostadni omet se je v vseh sobah najete gostilne na Šmarjetni gori popravil; tudi so se vsi prostori nanovo prebelili. — Društvo je v Gorenjcu izdalo poziv na vse one posestnike hiš v Kranju in okolici, ki imajo za časa poletne sezone na razpolago prazne sobe oziroma stanovanja, naj naznajo društvu število sob in stanovanj. Poziv je ostal brez vspeha. Zato se tudi niso moge izpolniti od osrednjega društva za tujski promet v Ljubljani doposlane tiskovine, v katerih naj bi se za znamenovala prosta stanovanja za tujce. — Na mestno županstvo v Kranju se je odposlala pismena prošnja, naj blagovoli slavnostno izposlovati pri c. kr. okrajnem glavarstvu vozni tarif za Kranj. — Nabiralna pola, ki kroži med meščani v svrhu pobiranja prostovoljnih prispevkov za vzdrževanje gostilne na Šmarjetni gori, nima pravega uspeha. — K predsednikovemu poročilu pripomni g. Ciril Pirc, da je c. kr. okrajno glavarstvo pripravljeno, da preskrbi vozni tarif. — Na novo so pristopili k društvu ti-le člani: Avgust Inglicsch, postajenačelnik; Anton Majdič in Josko Majdič veletržca z deželnihi pridelki; Leopold Mikuš, poslovodja tiskarne Iv. Pr. Lampret; Zdravko Novak, c. kr. davčni asistent in dr. ing. Jovo Simić, vodja zgradbe mosta čez Savo pri Kranju. — V odbor so izvolijo na predlog g. Cirila Pirca ti-le gospodje po vzkliku: Edvard Dolenz, trgovec; Karel Jäger, kavarinar; Rudolf Jeglič, kamnoseški mojster in hotelir; Rudolf Kokalj, glavni zastopnik zavarovalne družbe „Dunav“; Josko Majdič, veletržec z deželnihi pridelki; Leopold Mikuš, poslovodja tiskarne Iv. Pr. Lampret; Adolf Rohrmann, c. kr. okrajni tajnik; Karel Šavnik, ces. svetnik in župan; Anton Šlamberger, c. kr. notar. — Za namestnike se izvo-

tijo gospodje: Ivan Pr. Lampret, lastnik tiskarne; Zdravko Novak, c. kr. davčni asistent in Lovro Rebolj, krojaški mojster. — Za predjednika društvenih računov se volita gospoda: France Šavnik, mag. pharm. in Janko Sajovic, trgovec. — Predsedstvo prevzame nato najstarejši navzoči član novega odbora, namreč g. notar Anton Šlamberger. — Prof. Makso Pirnat popise velike zaaluge, ki sta si jih za društvo pridobila gospoda: Karel Jäger in dr. Edvard Šavnik. Prvi je stal že ob zibelki društva in vestno skrbel za društvene nade v savskem drevedoru in pod Gastejema. Drugi je dolgo let vodil društvo kot njegov predsednik s pohvalno vneto in velikim vspehom. Predlog, da se imenovana gospoda izvolita za društvena častna člana, je bil enoglasno in navdušeno sprejet. — Nato zaključijo g. predsednik Anton Šlamberger občni zbor.

Telovadno društvo „Sokol“ z ženskim oddelkom v Kranju. Notranji nastop dekliškega in deškega naraščaja, ki se je vršil dne 30. majnika, nam je pokazal zopet, kako umno in vestno je vodstvo v teh oddelkih, pokazal pa je tudi, da se vaditeljici in vaditelji ne strajajo nobenega truda. Mično je bilo gledati male telovadke, kako samozavestno so nastopale z obroči s cvetjem okičenimi. Lične izpremembe, deloma jako graciozno izvedene, so izvale obile ploska. Obrtni naraščaj, nam je pokazal s svojim čilim nastopom, da je on vir sokolskih telovadcev, žal, da ga je tako malo število. Naravnost pa je očaral občinstvo solski naraščaj s sestavljenimi vajami s palicami, kopji in praporci. Vsi odelki so nastopili jako povoljno na orodju. Da ni bilo brez vseh hib, moramo omeniti, te hibe pa je opazilo samo oko strokovnjaka. „Sokolu“ pa kličemo: Le po zastavljenem potu naprej do cilja! Na zdar!

Vlak št. 1722 (odhaja iz Ljubljane južne železnice ob 5. uri 60 minut zjutraj, prihaja v Jesenice ob 7. uri 45 minut, odhaja iz Jesenic ob 8. uri 7 minut zjutraj, prihaja v Trbiž ob 9. uri 16 minut predpoldne) bo vozil junija meseca ob nedeljah in praznikih. Od 1. julija 1908 naprej vozi ta vlak na progi Ljubljana južna železnica — Jesenice vsaki dan, na progi Jesenice-Trbiž pa samo ob nedeljah in praznikih. Ta vlak se ustavlja na vseh postajah in postajicah.

Na Jeseniškem kolodvoru je uslužbenih 14 uradnikov, 11 pri prometnem uradu, 3 pa pri oddelku za vzdrževanje železniške proge. Od teh pa je 9, reci devet Nemcev in le 4 Slovencev. Pri oddelku za vzdrževanje železniške proge so vsi trije uradniki-tehniki Nemci in eden je celo nemški — jud. Odveč bi bilo, da bi potem govorili o drugem službenem osebju, za ilustracijo razmer smo povedali dovolj. Pa naj še kdo reče, da nismo Slovenci potrpežljive ovce.

Učiteljski krožek za kranjski sodni okraj se vabi k zabavnemu izletu v Škofjo Loko v četrtek, dne 11. t. m. Pri tej priliki si ogledamo tovarno za sukno g. Krennerja. Odhod iz Kranja z vlakom popoldne ob 3:17. Gostje dobro došli. V slučaju neugodnega vremena se preloži na dan 25. t. m.

Na solah v Kranju, na gimnaziji in v ljudskih solah, se konča solsko leto dne 4. julija.

Star Kranjec umri v tujini. V Amstettnu na Spodnjem Avstrijskem je dne 23. majnika nagloma umrl dvorni tiskar in dvorni knjigovez, g. Adalbert Queiser v 69. letu svoje starosti. Pokojnik je bil rojen v Kranju, kjer se je izučil knjigoveštva, potem je s svojo lastno pridnostjo se povzpela do višjih in častnih mest. Za svoje rojstno mesto se je ranjki vedno zanimal. N. v. m. p.!

K olepšavi našega mesta. Letošnje spomlad je več hišnih posestnikov v Kranju dalo osnažiti in pobeliti svoje hiše. Vsekakor je to hvalevredno. Vendar si pri tej priliki usojamo opozoriti g. hišne posestnike, da puste prenoviti ob taki priliki tudi starodavne in popačene slovenske napise, ponekod najdemo celo nemške napise, ki delajo nečast našemu izključno slovenskemu mestecu. Ker pri nas vseh pravih Nemcev ni toliko, da bi jih naštel na prste ene roke in še ti so med uradnistvom, je vsak nemški napis za Kranj prava sramota. Je pa še nekaj takih madežev v Kranju in da se taisti nadomeste s samoslovenskimi, bodi naša sveta dolžnost.

Dramatični odsek „Narodne čitalnice v Škofji Loki“ priredi dne 8. junija 1908 v svojih prostorih v drugič gledališko predstavo „Krivoprišežnik“. Ljudska igra v treh dejanjih, nemški spisal Ludovik Anzengruber. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži od I. do IV. vrste 1 K, ostali sedeži 60 vin., stojišča 40 vin. K obilni udeležbi vabi najljubšeje odbor.

Društvo trgovskih sotrudnikov v Kranju priredi v gostilni g. Petra Mayr-ja v prid svoji blagajni kegljanje za dobitke, katero se prične v soboto, 7. roznika ob 8. uri zvečer in se bode kegljalo vsak torek, četrtek in soboto. Zaključek naznanil se bode po posebnih lepkih. Dobitki: 1.) kron 50.— (5 zlatov po 10 K); 2.) kron 25.— (2 zlatov po 10 1 srebrenjak po 5 K); 3.) kron 10.— (2 srebrenjaka po 5 K); 4.) kron 5.— (5 komadov 1 kron); 5.) kron 5.— (5 komadov 1 kron) 6.) Saljivi dobitek. K najmnogobrojnejši udeležbi vabi najljubšeje odbor.

Ustanovni shod in ustanovitev Ciril-Metodeve podružnice za Kamno gorico, Kropo, Dobravo, Ovsice, Podnart in Ljubno, se vrši dne 8. junija, na binkoštni ponedeljek, v gostilniških prostorih

Filipa Pogačnika „Pri Valentinu“ na Dobravi ob 3. uri popoldne. Ustanovni shod otvori velezasluženi župnik v. p. in tajnik „Ciril in Metodeve“ družbe, visokočastiti gospod Anton Brce. Le vsi na delo za narodni obstanek!

Velikodušen dar. Kranjska industrijska družba je c. kr. pletarski soli v Radovljici podarila 100 kilogramov raznovrstnih zebličev, kakršni se rabijo pri izvrševanju pletarske obrti. Za ta velikodušen dar izreka vodstvo c. kr. pletarne najtoplejšo zahvalo. — Želeti bi bilo, da najde ta plemenit čin posnemalcev tudi med — Slovenci, ker je zanje ta šola ustanovljena.

„Društvo za oskrbo in varstvo sirot v sednem okraju Radovljica“ priredi prvi občni zbor dne 13. junija 1908 v sodnijskem poslojpu v Radovljici, soba št. 26. ob 6. uri zvečer. Na ta zbor se vabijo vsi prijatelji društva. Kot ustanovni člani so pristopili društvu: slavna „Mestna hranilnica v Radovljici“ z zneskom 200 K, slavna „Posojilnica v Radovljici“ z zneskom 100 K, občina Bohinjska Bistrica, Gorje in Bled v proslavo 60letnega jubileja Njega Veličanstva cesarja Franc Jožefa z zneski po 100 K in g. Franc Papler, posestnik v Doslovčah, z zneskom 100 K.

Brat obstroli brata. Dne 25. t. m. je vzel 16let stari Ivan Dacar, hisarjev sin na Črnicu št. 12 občine Mošnje, v sobi s stene puško, in ker ni vedel, da je nabasana, jo je sprožil in zadel pri tem svojega štiriletnega brata Franceta v lice in ga znatno poškodoval. Poškodovanega dečka so oddali v deželno bolnišnico.

Vsem obiskevalcem divnega Bohinjskega jezera se priporoča edina slovenska gostilna začetkom jezera gospe Antonije Pavsek, ki se je preselila iz gostilne „Savice“ nekoliko bližje jezera k „Logarju“, na levi strani ceste. Kakor pri gostilni „Savice“, tako tudi tu prav rada postreže gostilničarka z domačo kuhinjo in dobro, svežo pijačo.

Planinci, na Golico! V najlepšem cvetju je sedaj ta po svojem razgledu najiminennejša in za sedaj, kakor po leti, pristopna gora. Kadilnikova koča na vrhu Golice je že preskrbljena z vsem potrebnim provijantom in pijačo. Kdor je prijatelj planinske narave v krasnem pomladnem cvetju, ko snežnobeke narcise pokrivajo vse goliske planjave od vzhodja do vrha, naj ne zamudi binkoštnih praznikov in poleti na Golico.

Nesreča. Ko je v minuli petek železniški uslužbenec Jožef Leš v Kranjski gori gnal neko tele, mu je to uslo, in ko je stekel za njim, je padel in si zlomil desno nogo. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

Nova poštna nabiralnika sta se napravila 15. m. m. v Preski in v Seničnici.

Dohod h Klanškima jezera je odprt. V ondotni restavraciji se vsak dan postreže izletnikom v slovenskem jeziku z izborno pijačo ter s toplimi in mrzlimi jedili. Izletnike opozarjamo tudi na vrlo naroden hotel „Mangart“ tik postaje Rače-Bela peč. Slovenci, tu naj bi bilo vaše skajališče in ne na postajališču Bela peč. Svoji k svojim!

Otvoritev planinskih koč. Aljažev dom, Triglavsko koča na Kredarici, Vodnikova koča na Velem polju, Orožnova koča na Črni prsti in koča na Kamniškem sedlu bodo v redu, oskrbljene in otvorene do dne 27. junija, Kadilnikova koča na Golici pa dne 6. junija, a bo v njej že od 1. junija dalje oskrbnik, da lahko ustreže manjšim zahtevam. Koča na Kredarici se bo letos povečala, oziroma popravila, to pa turistom ne bo delalo prav nikakih sitnosti ali napotja, ker bo v dosegljivih prostorih vse v navadnem redu.

Velika pevaka slavnost leta 1909 v Ljubljani. Prihodnje leto poteče 25 let, odkar se je ustanovilo v Ljubljani pevsko društvo „Slavec“. Ta izredni pojav v slovenskem pevskem društvenem življenju proslavi društvo z veliko pevsko slavnostjo v dneh 27., 28. in 29. junija 1909. l., na katero bode vabilo poleg slovenskih, tudi bratska slovenska društva, saj je „Slavec“ v teku 25 letnega delovanja postal osebno znan daleč preko mej slovenske domovine. Bratska društva naj se pri doletitvah svojih prirediteljev v prihodnjem letu blagovole ozirati na zgoraj omenjene dave, kateri naj bodo posvečeni slovenski in slovenski pesmi na „Slavčevi“ 25letnici v Ljubljani.

Nabiralnike družbe sv. Cirila in Metoda je razposlala naročnikom družbina pisarna. Prejela pa je premalo ključkov in je bila prisiljena oddati več nabiralnikov z enim ključkom, pa se ta večkrat ni raben. Prosimo, naj vsi, kateri so prejeli nabiralnike, pa jih poslani ključki ne odklepajo, dajo popraviti, oziroma poslati družbini pisarni, da popravo oskrbi. — Družba razpolaga tudi z malimi, prav ličnimi nabiralniki, ki so prav pripravi za prisrčne in privatne hiše. Nadejamo se, da jih rodoljubne družine nemudoma pokličejo v delo. Prosimo! — Za družbo sv. Cirila in Metoda so zbirali učenci neke šole stare časopise in star denar, poslali so tudi rabljenji znak in stanjol-papirja. Časopise so prodali za 2 K 80, stari denar je prodala pisarna za 1 K 27 v. Po vzgledu teh rodoljubnih malčkov naj se pobira po vsem Slovenskem stare časopise; odjemalci jim bodo trgovci, prejeti stari denar pa bi prodala pisarna. To bi vrglo družbi znatnih dohodkov. Na delo rodoljubno tudi slovenski malčki.

Is sedne pisarniške službe. Leopold Primožič, sodni kancelist v Radovljici, je postal ošibjal ter ostane na sedanjem mestu.

Is davčne službe. Prestavljen je davčni praktikanst Stanislav Kosir iz Ljubljane v Radovljico.

Vsotom podružnicam družbe sv. Cirila in Metoda. V «Narodni založbi» v Ljubljani je pred kratkim izšla knjiga pod naslovom: «Slovensko-nemška meja na Koroškem», nabral Ante Beg. Cena 1 K 40 v. Ta knjiga opisuje stanje obmejnih Slovencev na Koroškem in nam kaže jasno, a poleg tega za-lostno sliko nazadovanja slovenstva na Koroškem in iz tega sledečo nujno potrebo najintenzivnejšega delovanja za narodno obrambo. Družbi sv. Cirila in Metoda je zagotovljenih iz dohodkov razpčanih knjig nekaj gmočnih prispevkov, ali več, kot ti dohodki, je vredno spoznanje opasnosti, v kateri se nahajajo koroški Slovenci. Vpogled nudi Begova knjiga v tužni Korotan, je buedeče vabilo vsem, ki narodno čutijo, da se pridružijo velikemu in plemeniteru delu družbe sv. Cirila in Metoda. Prosimo torej vse podružnice, da priporočajo Begovo knjigo «Slovensko-nemška meja na Koroškem» in jo kar najbolj mogoče razširjajo med našim narodom.

Zdravstveni zastop kranjskogorskega okrožja je v seji dne 28. m. m. soglasno sklenil, da sezida za celo okrožje skupno hiralnico v proslavo cesarjevega 60 letnega jubileja.

Nagrada. Franc Milavec z Bleda je dobil 50 K nagrade od deželne vlade, ker je rešil dva človeka smrti, da nista utonila.

Promemba posesti. Hišo številka 117 v Spodnji Šiški, last župana g. Jakoba Burgarja je kupil g. Ivan Novak istotam za 29.000 K.

Kamniško kopalniško restavracijo je prevzel za tekoco sezono g. Ferdinand Michl, kateri si je pridobil v kamniškem hotelu Fischer splošno naklonjenost ne samo kamniškega občinstva, temveč tudi mnogobrojnih posetnikov Fischerjevega hotela. Razmere v kopalniški restavraciji so se zbog tega temeljito obrnile na bolje. Ker je Kamnik jako priljubljeno mesteca izletnikom, je te izpremembe z veseljem pozdravljati. Bil je pa že tudi skrajni čas, da je prišlo vodstvo kopalnišča do prepričanja, da se s tridimi nemškimi restavraterji, ki žaljivo prezirajo Slovence, kopalnišču le škoduje in se sedaj ne bo več primerilo, da bi Slovenci ne dobili slovenske postrežbe. — Bolnikom se bodo dajala hrana na podlagi zdravniških predpisov. V začetku sezije, t. j. od 15. maja do 1. julija ter koncem sezije, t. j. od 1. septembra do konec sezije so kopalniščne cene za 20% znižane.

Petindvajsetletnica I. slovenskega društva «Lira» v Kamniku se bode praznovala dne 15. in 16. avgusta t. l. Vse tozadevne predpriprave so v lepem tiru, da se ta redka slavnost završi kar najimpozantneje.

Občine Javorje, Stara Loka, Kovor in Sorica, vse v okrajnem glavarstvu kranjskem, pristopile so deželnemu pomožnemu društvu za bolne na pljučih kot društveniki.

Pevsko društvo «Ljubljanski Zvon» v Ljubljani razvije dne 28. junija svoj novi društveni prapor in priredi obenem veliko pevsko slavnost. Povabljena so slovenska pa tudi hrvaška in češka društva. Vsako društvo naj tudi prijavi pesem (naslov, besedila in komponista) s katero namerava nastopiti na slavnosti. Razvitje in veselica se vrši nepreklirno in ob vsakem vremenu 28. junija t. l. Na predvečer bo serenada in podoknica kumici prebl. gospe pl. Trnkóczyjevi, drugi dan zjutraj razvitje in obhob po mestu, popoldne banket in velika veselica. Za banket stane kuvert brez pijače 3 K in je prijave zanj z denarjem vred pošiljati društvu do najkasneje 20. junija t. l.

Izredna narodna poštvoznost. Kakor je znano, je založilo društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov «Sava» na Dunaju svojedčasno za vsa slovenska društva legitimacijski list, ki se prodaja izključno v korist družbe sv. Cirila in Metoda. Da je bila ta misel dobra, priča to, da so mnoga zavedna društva, ki nimajo ljubezni do svojega naroda le na jeziku, ampak tudi v srcu, posegla po tej izkaznici, a še več jih je bilo, ki so — ali iz sovraštva do naše šolske družbe, ali iz strahu pred vsakim, tudi najmanjšim narodnim davkom — uvedla lastno. — Med onimi, ki so se prvi odjavili našem pozivu, ki pomagajo reševati slovensko mladino na narodnostnih mejah, nam je imenovati «Prvo Češko splošno delniško društvo za zavarovanje na življenje, oziroma njeno glavno zastopstvo v Trstu, ki je — edino te vrste — že v drugič naročilo 200 komadov naših izkaznic, ki jih prilaga zavarovalnim policam, da tako pokaže svojo narodno zavešt. A samo to omeniti se ne zadostuje! Ta zavarovalna družba plačuje iz lastnega nagiba komad po 1 K, in ne, kot velja drugače po 20, oziroma 10 vinarjev. Klic «svoji k svojim» je tudi tu na mestu. Čim bolj bomo podpirali «Prvo Češko na življenje» v Trstu, več bo imela od tega koristi družba sv. Cirila in Metoda, lažje bo izvrševala svojo vzviseno nalogo. Geslo na vsakega zavednega Slovenca hodi torej: vpoštevajmo v prvi vrsti ta zavarovalni zavod, ki ima zelo ugodne pogoje, nizke cene in je v resnično narodnih rokah. Odsek za vseslovenski legitimacijski list v akademičnem društvu «Sava» na Dunaju XVII. Scheilhammergasse 4.

Družba sv. Cirila in Metoda je začela nabirati knjige za slovenske javne knjižnice v obmejnih krajih, kjer grozi nevarnost naši narodnosti. S hvaležnostjo se sprejme vsaka slovenska, zabavna ali poučna knjiga, ki bi služila ljudski prosveti. Prosimo tedaj rodoljube: «Poiščite v svojem domu knjige, ki morda leže nepladno uže leta po naših omarah, ter jih darujte družbi sv. Cirila in Metoda!» Prvi zaboj knjig je prešla družba od g. gostilničarja «Tostija» v Ljubljani.

Družba sv. Cirila in Metoda opozarja vse svoje podružnice na prireditev veselice družbi v korist. Prosimo!

Drobne novice. Novo šolo sezidajo v Mekinjah pri Kamniku. — Pasji kontumac je razglašen nad osmi vasmi občin Stara Loka, Škofja Loka, Selca in Zmivec. — Planinska koča na Begunjsčici je znotraj opremljena že toliko, da bo mogoče o binškoštnih preznikih prebivati v njej. Oskrbovana bo celo poletje. — Restavracijo nasproti postaje na Dovjem je prevzel g. Josip Zupan iz Podkuž. Uredil jo bo popolnoma moderno. — Na Primskovem pri Kranju je umrl dne 2. t. m. Jakob Dolinar, posestnik in gostilničar, v Zalogi št. 14 pa poštnik Fr. Mejač.

Zlet gorenjskih sokolskih društev se vrši 15. avg. v Kranj.

Dopusti ob žetvi. Ti dopusti so dovoljujejo v okolisu III. voja vojakom stalne vojske v dobi od 26. junija do 18. julija, pripadnikom od deželne brambe pa od 15. julija do 4. avgusta. Za dovolitev takih dopustov pridejo po ukazilih osrednjih oblastev v prvi vrsti taki vojaki v poštev, ki se zahtevajo na dopust kot rodbinski hranitelji, ali kot gospodarski posestniki, katerim pa se dopust po § 60. vojnih predpisov I. del samo z ozirom na neugodne staležne razmere ni mogel dovoliti, oziroma katerim se je morala ob sicer ozira vrednih razmerah zaradi pomanjkanja formalnih pogojev, zahtevanih v vojnem zakonu, odreči ugodnost, da bi bili kot gospodarski posestniki premeščeni v nadomestno reservo. Prošnje za dovolitev dopustov ob žetvi morajo svoji tistih, ki žele dopusta, pismeno nasloviti na dotični staležni oddelek (na dotično vojaško oblastvo) ter jih vložiti pri političnem oblastvu I. stopnje. Za vlaganje takih prošenj pa niso upravičeni samo taki sorodniki prošnjikov za dopust, ki imajo po določilih § 34. v. z. pravico, da vlagajo ugodnostne prošnje za osebe, stoječe v aktivnih vojaških službah, ampak sme se ozirati tudi na oddaljene sorodnike, zlasti če je tisti, ki ga je pustiti na dopust, poprej živel z njimi v rodbinskem domačem gospodarstvu. Z ozirom na določene dopustne roke je v interesu strank, ki žele takih dopustov, da prošnje kar najhitreje vložijo pri okrajnih oblastvih.

Grosna ženska. Iz Nevjorka poročajo: 48 letna vdova Gines je razglasala po cikaskih časopisih: «Osebna vest. Prikupljiva vdova, posestnica velike farme v rodovitni pokrajini Indiani, se želi seznaniti z bogatim gospodom. Odgovarja le onim, ki obljubijo, da jo osebno posetijo in prineso s sabo 1000 dolarjev.» Zdaj pa so izkopali krog 20 mrtvih moskih trupel v kleti Ginesine hiše, katera je zgorela. Vdovin hlapec Lamper, ki je najbrže sokriv na umorih, je izjavil, da je došlo na farmo več velikih zabojev. Te zaboje je dala vdova postaviti v temen hodnik ter jih potem sama prenesla v klet. Nekega dne je dobila vdova več pisem. Ko jih je brala, je prebledela in mrmrala nekaj o hišni preiskavi. Drugi dan je najbrže sama zažgala svojo hišo, Pisma, katera je pisala Gines svojim žrtvam, so strastna: «Ti si moj kralj,» tako je pisala eni žrtvi. «Ljubim in spoštujem Te. Iz tvojih pisem spoznam, da imaš ljubeče srce, ki je zvesto in posteno. Pridi k meni! Nevesta te čaka. Srečna bova kot kralj in kraljica v najlepšem domu Indiane. Srce bi mi počilo, če bi me zdaj prevaril. Nimam zaupanja do bank. Prodaj, kar imaš, in prinesi denar v svojih oblekah všit, na kolodvoru te počakam z vozom. Srečna sem, da še nisi bil oženjen, da si čakal na eno žensko, kateri boš podaril svojo ljubezen. Sanjam o Tebi, ljubček, čakam Tvojega prihoda.» — Morilko, ki je ušla, so zdaj našli v nekem vagonu. Trdijo, da je umorila tudi svojega prvega in drugega moža, katera je oba prej zavarovala.

Katoliški duhovnik je izstopil iz cerkve. Minoli ponedeljek je bil shod čeških svobodomislecev na Žizkovem v Bezovci. Govoril je dr. Bartošek o boju šole proti zatiranju in napadom od strani cerkve. Za njim se oglašali k besedi prisotni duhovnik I. Cvejn, kateri v svojem govoru odkritosrečno opisuje razmere med katoliškim duhovstvom ter izjavlja, da izstopa iz cerkve. Cvejnov govor je napravil na vse globok utis. Prisotni delavci so bivšega duhovnika obsuli, stiskali mu roko ter mu obljubljali, da bodo zato skrbeli, da mu bo v njih sredi mogoče pozabiti na prešnje žalitve. — Cvejna sta dva duhovnika po krivem ovadila škofu Doubravy, kateri ga je na to kar brez zaslišanja in preiskave suspendiral ter mu naložil, naj faro zapusti. Cvejn se je hotel opravičiti in je zahteval, naj se ga postavi pred cerkveno sodišče, škof je pa ostal pri svojem povelju. Proti tej brezobzirnosti je protestirala cela fara, pa zastoj. Konec je bil tak, kakor gori povedano.

Japonska mornarica. Po nekem francoskem listu hočejo zgraditi Japonci do l. 1911 sledeče ladje: Štiri oklopnice po 21.000 ton z 20 miljami hitrosti in s sledečo artilerijo: 12 topov po 30,5 cm, 18 po 15 cm in 12 po 10 cm kalibra. Ladje so menda vse v delu. Razen teh še pet oklopnih križark po 18.500 ton in 25 miljami hitrosti, oborožene pa z 6 po 30,5 cm, 14 po 15 cm in 10 po 10 cm kalibra imajočimi topovi. Dva križarja sta že v delu. Zraven pridejo dve zavarovani križarki in štirje razbijači torpedovk po 91,5 m dolgi, z 900 tonami. Novi oklopni križarki «Kurama» in «Ibuki» imata po 14.850 ton, brzino 21,5 milj. Premoga vozi vsakamaksimum 2000 ton. Oboroženi sta vsaka s štirimi topovi po 30,5 cm, osmimi po 20,3 cm, štirinajstimi po 12 cm. Oklop je debel 187, 102 in 127 mm. Prejšnja ruska oklopnica «Orel», zdaj «Iwami», križarka «Warjag», zdaj «Soya» sta popravljene, ravno tako oklopnica «Mikasa», ki se je bila v Saseho potopila. V morje so izpustili križarko «Jodogowa» s 1250 tonami in 22 miljami.

Zavarovani kralji. Portugalski kralj Carlos je bil zavarovan pri dveh družbah na 1.600.000 K. Navadno so vladarji zavarovani še za večje vsote. Strel, s katerim je anarhist Bresci ustrelil italijanskega kralja Humberta, je veljal angleške zavarovalnice 30 milijonov mark. Seveda morajo vladarji, kojih življenje je v neprestani nevarnosti, plačevati tudi visoke premije. Kralj Aleksander se je hotel par tednov pred nasilno smrtjo zavarovati v Londonu za 1.600.000 mark, toda premija se mu je zdela previsoka ter se je hotel ponuditi v zavarovanje pri bližnjih zavarovalnicah, toda smrt ga je dohitela. Napoleon III. je dal svojega sina kmalu po rojstvu zavarovati za 40 milijonov mark, ki so se izplačale sinu, ko je postal polnoleten. Toda zavarovalnino se užival le kratek čas, ker so ga Culukafri zahrbtno ubili. Angleški kralj Edvard je zavarovan za 15 milijonov mark, a mnogo večje so zavarovalnine raznih finančnih krogov, ki bi jih s kraljevo smrtjo zadel morda polom. Taka zavarovanja znašajo na Angleškem več kot 50 milijonov. Ko je umrla kraljica Viktorija, se je samo v Londonu izplačalo na takih zavarovanjih nad 5 milijonov mark.

Izpred deželnega sodišča.

— Krivo pričevanje. Marija Gaser, 89 let stara služkinja, si je prihranila nekaj denarja in ga naložila v jeseniško posojilnico. Da bi bila starka do smrti preskrbljena, se je po posredovanju občine napravila v občinski pisarni pogodba, po kateri sta se zakonska Andrej Rabič, posestnik, in tega žena Franciška zavezala, da jo bosta do smrti imela v oskrbi proti temu, da se jima izroči hranilna knjizica. Obenem se je pa napravila oporoka, glasom katere je bila Franciška Rabič imenovana dedičem. Vse to je sestavil občinski tajnik Lovro Humer, na kar so se priče podpisale, nato se pa vse shranilo v občinskih spisih, po starkini smrti se je pa oporoka izročila sodišču. Po preteku dveh let sta pa zakonska Rabič ovadila Lovra Humerja, češ, da je uničil izvirno oporoko in napravil novo ter to slednjo izročil sodnji. Obdolžena kot priče zaslišana, sta celo izpovedala, da sta na lastne oči videla, kako da je tajnik raztrgal prvo oporoko. Kasneje se je pa dognalo, da je bilo to vse zlagano, in da sta si zakonska Rabič vse to izmislila, le zaradi tega, ker sta mislila, da je Marija Gaser še kaj več denarja zapustila in da bo na ta način prišel v njuno roke. Franciška Rabič je bila obsojena na tri mesece, njen mož Andrej, pa na šest tednov ječe.

— Tatinska dekla. Jožefa Konjar, 18 let stara iz Tacna, je služila pri Kregarjevih v Dravljah za deklo. Tu je stanoval tudi tesar Lovro Kumer, in sicer v podstrešni sobi. Obdolženki so bile hišne razmere dobro znane. Nekoč je odprla Kumrov kovčeg s ključem, katerega je hranil v škornju, in mu izmaknila 65 K gotovine in srebrno veržico. S tem denarjem si je nabavila raznih drobnarij, tudi si je kaj boljšega za želodec privoščila. Obsojena je bila na štiri mesece težke ječe.

— Neprostopljiva kopel in nož. Jernej Ribnikar, kočarja sin v Zgornji Beli, je bil jezen na klepetavo sosedo Nežo Janežič, ker je tudi njega večkrat ostela. Dne 1. avgusta m. l. jo je obdolženec pograbil in vlek k bližnjemu potoku, kjer jo je v vodo potisnil in tiščal več minut pod vodo. Nekaj dni pred tem dogodkom je pa obdolženec Andreja Oreharja z nožem v prsi sunil, kar sam priznava. Oreharja je bil na 8 mesecev težke ječe.

— Vrček je vrgel v glavo Janez Pavlič, delavec v Koroški Beli, tovarišu Alojziju Koscu v gostilni Lovrenca Noča. Bila sta oba nekoliko vjnena in se zaradi neke malenkosti sprla. Vrček je s tako silo priletel v Kosca, da se je zdrobil. Pavlič je bil obsojen na 7 mesecev ječe.

— Zopet nož. Zaradi nekega nastalega prepira med domačimi fanti in Alojzijem Schillerjem so v Ažmanovi gostilni na Bistrici hoteli fantje tega iz sobe potisniti. Ker se jim je pa Schiller vprl, dregnil ga je kočarja sin France Stefe z nožem v levo nogo. Obsojen je bil na tri mesece ječe.

Mal' položi dar
domu na altar!

Slovinci!
kupujte le vžigalice
v korist naši družbi
sv. Cirila in Metoda

Mal' položi dar
domu na altar!

Tiskarna L. Pr. Lampret
priporoča
vizitnice, zavitke i. t. d.

Lekarnarja A. Thierryja balzam in centifolinno mazilo. Posebno sedaj v vročem poletju in na potovanjih in izletih služite izborni ti dve poznani in zanesljivi sredstvi. Pravi rešitelj v nadlogi so, posebne pri oslabelosti in vročinskih napadih ter omedlevici kakor tudi v času sadja in kumar proti koliki, krču, nerednosti v prebavljanju, prehlajenjih in infekcijah po slabi pitni vodi. Mazilo je nenadomestno pri poškodovanjih, oteklinah, žuljih, ranah. Obe sredstvi naj se ima vedno v zadostni množini seboj. Naj se ne pusti prevariti po družih mazilih ter se naj naslavlja vedno le: Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu.

Na Klanou pri Kranju
hiš. šte. 15

se prosto prodaja posestvo
obstoječe iz 20 mernikov posevke, 6 mernikov posevke pa travnika in gozd. Hiša je zidana.
Več se izve pri Jožefu Obidiču na Klanou.

Edino pravi
Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12/2 ali 6/1 steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnimi zaklepom 5 kron.

Thierryevo centifolinno mazilo
proti vsem se tako starim ranam, vnetjem, poškodbam, goščici, kislini, kašlju, krču, slabem teku i. t. d., 2 lončka 3 K 60 v. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar. Ti dve domači zdravili sta povsod znani in že od nekdanj sloveči.

Naročila naj se naslavlja na:
Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rog. Statini.
275 Zalega večinoma po lekarnah. 15-7

Izjava.

V obeh slovenskih dnevnikih je razpisana služba občinskega tajnika na Jesenicah.

V pojasnilo navajam, da to službo razpisuje občinsko gerentstvo, ne pa stalni občinski odbor in jo bo gerentstvo tudi oddalo.

Pogoji so navidez jako lepi in našlo se jih bo precej, ki se bodo potegovali za to službo. Med temi tudi taki, ki imajo danes stalne službe in kompetirajo tukaj le zato, ker so boljši pogoji.

Ker so pa odreditve gerentstva le začasno veljavne in je treba, da jih pozneje odobri stalni občinski odbor, ki je edino opravičen sklepati v strogo avtomnih zadevah občine, je tudi nastavitve občinskega tajnika le začasna in še manj kot provizorična.

Potemtakem je odvisno od odbora, ki se zna vsak dan konstituirati, in s tem gerent odpade, ali obdrži od gerentstva nastavljenega občinskega tajnika, ali ga pa odpusti.

V tukajšnji občini obstoji sicer kompromis med slovenskima strankama, ki pa že na vseh koncih in krajih poka. Vsled tega preti nevarnost, da v najkrajšem času v občinskem odboru dobi večino nemško-tovarniška stranka; in kaj ima potem pričakovati občinski tajnik-Slovenec, — bo vsak razumel.

Z ozirom na navedeno opozarjam gospode kolege-kompetente, da si dobro premislijo, preden vložijo prošnje.

V informacijo napram javnosti izjavljam še, da me ni odpustil gerent, marveč da sem izstopil svojevoljno, ker mi ni bilo mogoče službovati pod takimi razmerami, ki so zavladaše zadnji čas v občinski pisarni.

JESEVICE, dne 5. junija 1908.

Lovro Humer
bivši občinski tajnik.

SOBA lično opremljena, svetla in zračna s pogledom na glavni trg in s prostim uhomom se takoj odda.
Več se izve v trgovini
J. Kušlana, Glavni trg šte. 5.

Prevode

iz laščine, francoščine, rusčine, češčine, poljščine, hrvaščine in bolgarsčine in obratno preskrbi upravnštvo „Gorenjca“.

Pozor! Kolesarji!

Ker sem naročil veliko množino gumijs naravnost iz tovarne, dajem izvrstno dobre plašče (mantelne) z enoletno garancijo po 3 glđ. 80 kr., cevi (slaube) po 2 glđ. 40 kr. Tako nizkih cen ni na Kranjskem. Dalje kolesa iz najboljše in najzanesljivejše tovarne Greger. Prostotek (Freilauf) izvrstno lepo in trpežno kolo samo 70 glđ., brez prostoteka 60 glđ. Stara kolesa imam na izbero od 25 do 40 glđ. Popravila se izvršujejo hitro in zanesljivo. 801 8-2

Pavel Bizjak, Kranj 102.

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na 147 52-42 sproti hotela „Union“

priporoča za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočeni gorke in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne proizvoduje skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zalega vsakovrstnih vpletih striženih in zmešanih las. Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

Mestna hranilnica v Kranju

Splošni rezervni zaklad
185.000 kron
Posebni rezervni zaklad
3.300 kron. 26-11

Koncem leta 1907: Stanje hranilnih vlog 4.497.000 kron, posojil na zemljišča 2.725.000 kron ter posojil občinam 183.000 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v Kranju uraduje na rotovžu vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne, ob smanjih in tržnih dneh pa tudi od 2. do 4. ure popoldne.

obrestuje hranilne vloge po

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. — Da so hranilne vloge resvarne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Nas Monopol - kolo št. 6, cena K 108

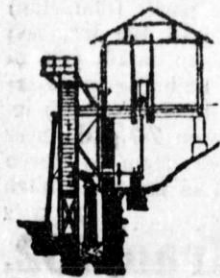

s prostotekom in dvojnimi zvončnimi ležiščem je najcenejši, najmodernejši in bogato ozaljšan stroj najboljše kakovosti. Najmočnejše z barvastimi črtami. Dober pnevmatik. Pismena garancija 1 leto. Navadnejša kolesa cenejša. Vsak posamezni stroj se pošlje do meje prosto poštnine in colnine. Vso ali delno plačilo naprej, ostane po povzetju. Garancijske zahteve se izvrše hitro od naše avstrijske odposiljalnice. Glavni katalog o kolesih, vseh poleg spadajočih delov in fonografih s čudovito nizkimi cenami zastoj in poštnine prosto.

Zastopnik se iščejo povsod.

Multiplex voznokolesna industrija, Berlin 704, Gitschiner Str. 15.

G. Tönnies

tovarna za stroje, železo in kovinoličarstvo v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Steckenpferd lilijino milo

najboljše milo za kožo.

Brata HLAVKA

Izdolovatelja kirurg. instrumentov atelje za ortop. aparate in bandaže Ljubljana, Prešernove ul. 5

priporočata svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bičejev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacije s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljše kvaliteta gumijevih stvari in gumijevih posteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorom po od 243 52—13 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno. Galvanični poniklovani savod s obratom na motor. Popravila se izvršujejo točno in očno.

Svoji k svojim! 256 52—10

Staroznana narodna tvrška:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže posteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30—50 vin. liter; potem s pilsenjakim pivom «prazdroj» iz sloveče češke «Meščanske pivovarne», in izbornim protivinjskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovoem 1. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franco gorlička postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Sladoled

najfinejši, več vrst, kakor tudi ledena kava, čokolada l. t. d. se dobi vsaki dan sveže pri **E. Brandtu, Kranj.** Zunanja naročila točno in cenje kot povsod drugod!

Vila na Primskovem

s sadnim vrtom se s 1. julijem boljši obitelji odda v najem.

Več se izve pri baron Zoisovem oskrbništvu na Brdu pri Kranju. 302 2—2

Sedlar Ivan Jenko v Kranju

ima naprodaj dve lahki kočiji.

Iščem kovaškega pomočnika za sekirarsko obrt.

Prednost imajo taki, ki so šele izučeni. Trajno delo. Plača po dogovoru. Nastop takoj. 307 2—2

Fran Pintar, kovač orodja Moste pri Žirovnici na Gorenjskem.

Slaven

ker čuva prtenino, vsled bleščeče beline, ki jo dobi prtenina, ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakega duha, ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa

MINLOS^{ov} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILIONI

Absolutno neobhodno potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na najširšo varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ker je isto brez vsake vrednosti. — Dobiva se v trgovinah z drogerijami, kolonijalnimi blagom in milom!

Engros pri **L. MINLOS, DUNAJ, I. Mülkerbastel 3.**

Trgovina delikates: Trgovina špecerije:

ZDRAVKO KRAJNC, KRANJ

KRANJ, nasproti o. kr. pošte in sodnije.

Zaloga žgane in surove kave. :: Zaloga praške gnjati, salam prve vrste in drugih dunajskih klobas v narezju. :: Različnih špecialitet in rib v pnščah. :: Direktni uvoz čaja in ruma od najcenejše do najfinejše vrste. :: Edina zaloga konjaka za zdravila z rudečim križem. :: Češke špecialitete „GRLOTTE“.

Cene nikakor dražje kot drugod!

SINGER

šivalne stroje

naj se kupuje le v naših prodajalnah, ki se jih spozna po teh napisnih tablah.

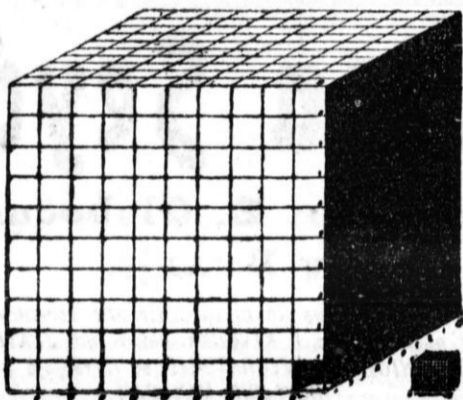

Naj se ne pusti premotiti po priporočilih, ki imajo namen, z uvedbo imena SINGER prodajati že rabljene stroje ali stroje drugih vrst; kajti naši stroji se ne oddajo prekupcem, temveč se jih prodaja naravnost od nas cenjenemu občinstvu.

SINGER Co.

Akc. družba za šivalne stroje
Kranj št. 53. 13

Nova kubična knjiga!

Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljše kubična knjiga.

Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih; 2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih; 3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih; 4. Rezan in obtesan les za deske in trame vse dolgoti, debelosti in širokosti; 5. Preračunjenje col v centimetre; 6. Preračunjenje centimetrov v col; 7. Preračunjenje čevljev v metre; 8. Preračunjenje metrov v čevlje; 9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre; 10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje; 11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje; 12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa; 13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel; 14. Kubična telesna mera. 233 52-19

Knjiga stane v močno celo platno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več. K tej kubični knjigi se prileže tudi lahko zraven **Hitri računar**, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 8 K 20 vin.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihalo, prestane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20letni skušnjavi vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1.40 K. Žepne ure od 1.20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo se dajte takim, ki urarje niti izučeni niso. 17-70

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavnice.

Zično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 152-29

valjični zastori (Rollbalken).

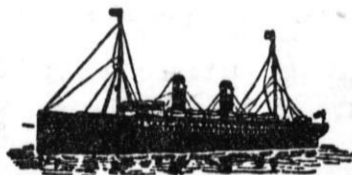

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih puškar za lovcve in strelce po najnovejših si temih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-33

Iustrovani ceniki zastoj.

Potnikom v Ameriko!!

priporoča generalna agentura

„Amerikanske in Withe Star Linie“

najhitrejo vožnjo preko BASEL-PARIZ-CHERBOURG-NEW-YORK.

2 odhoda v tednu. — Hrana že v Baselu prosta. — Z velikanskimi in varnimi parniki teh prog prevoz od Cherbourga-New-York v resnici

5 1/2 do 6 dni.

Vsa potrebna in natančna pojasnila daje radovoljno in zastoj

Generalna agentura **Jm Obersieg & Co., Basel**

28 Aeschengraben (Švica).

260 13-9

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobi se
v
lekarni
Šavniki

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180-47

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

[priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Največja tovarniška zaloga

vsakovrstnih slamnikov

Na drobno in debelo! ————— Na drobno in debelo!

Za dame, gospode, deklice in dečke od najcenejše do najfinejše vrste, priporoča

galanterijska in modna trgovina.

Antona Adamiča v Kranju

Glavni trg.

Finii damski slamniki se lišpajo po najnovejši obliki. Popravila se točno izvršujejo.

Svila, svileni trakovi, lišp, cvetilice ter igle za slamnike vedno v zalogi.

Cene brez konkurence!

52-10

GORICA

GORICA

Narodno podjetje!

Narodno podjetje!

Hotel „Pri Zlatem Jelenu“

V središču mesta. Ob glavni ulici s državnega kolodvora. Zbirališče trgovskega sveta in goriških Slovencev. — Nad 30 sob za tujece od K 7.20 višje. Velik vrt s verando. Stekleni salon s teraso. Velik jedilni salon. Več sob za klube in sklenjene družbe. Keglišče.

TOČARNA s običajnimi gostilniškimi cenami za jedi in pijače. Domača in tuja vina. — Plzensko in puntigamsko pivo. 288 5-5

Cene jako zmerne.

Postrežba pod novo
upravo skrbna in točna.

<p>Bluze vrhna in spodnja Krila Predpasnike Moderce Šerpe Pasove Ovratnike Mašence Jabots Srajce Perilo Otročje oblekce Krstne oprave</p>	 <p>Potrebščine za šivljive Svila Baržun Tresse Čipke Vložke Applikaci- jone Gumbe Vezanine</p> 	<p>Glace in svilnate rokavice Moderne srajce Ovratnike Kravate Negavice Žepne robce Gumbe Denarnice Prsnike Naramnice Glavnike Garniture Milo Parfum</p>
<p>— Nova modna trgovina :: Salon za damske klobuke — filijalka iz Ljubljane 195 52-29</p> <h2 style="text-align: center;">A. VIVOD-MOZETIČ V KRANJU</h2> <p style="text-align: center;">na glavnem trgu v hiši g. Pavšlarja</p> <p style="text-align: center;">Priporoča za pomlad in poletje elegantne klobuke za dame in otroke pariške in dunajske modele. Žalne klobuke. * Klobuke sprejemam v popravilo.</p> <p style="text-align: center;">==== Zunanja naročila točno. ====</p>		
 <p>ženska ročna dela Predtiska- rija Vseh vrst pavola Svila Cvetlice Ročne torbice Moderne kapce Pajčolane</p> 		

Martinova oesta 20 R. Lang Martinova oesta 20

Postajališče električne cestne

železnice pri šentpeterski cerkvi

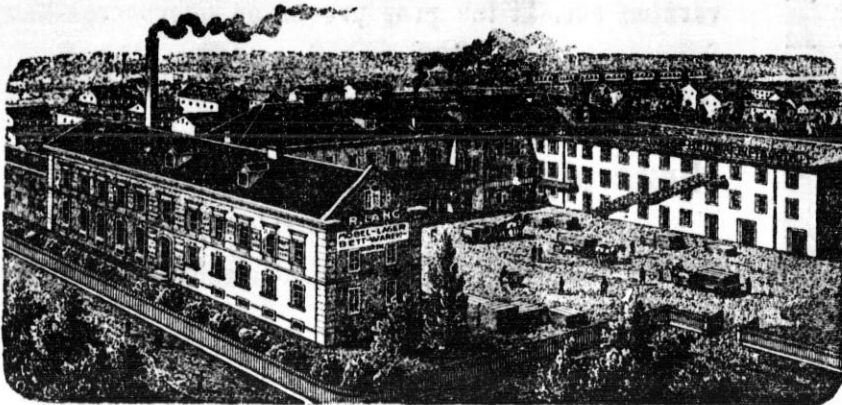
LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vsah cenah. Ogledala, slike v vsah velikostih.

Popolna oprava za vile. Špocialiteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki cenj.

Modrool iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.

Za spaino sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski.

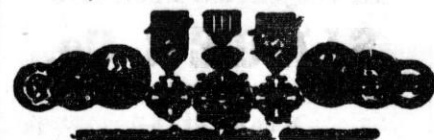
Oprava za jedlino sobo, salono, prod-sobo, celo garnituro.

Špocialiteta v nevestinih balah. Veliki prostori, pritižno in v l. nadstropju.

Čudovito poseni za hotela, vile in za letovišča 52 gld.

91 196-47

Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, ob-šalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Zobotehnični atelje Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile koronine, z ali brez nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in OEMENTU kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje tu SPECIJALIST.

111-51
Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ 0/0

Rezeryna zaklada iznaša:

K 78.000

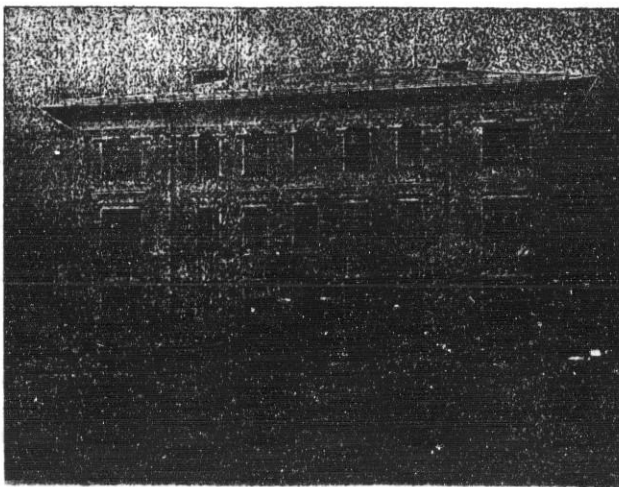
Denarni promet v letu 1907.:

K 5,600.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/2% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Urduje se v centrali in v podružnici

vsak dan

od 8. do 12. ure dop.

in

od 2. do 6. ure pop. izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.999.

120-40